

magisterbladet

Magistre – nu også med jura

side 18-21

Sander: “Jamen, Peter Harder, det kan ikke være rigtigt, at du sidder og ryster på hovedet hele tiden”.

side 6-7

Vi er vilde med videnskab.dk

side 10-13

Skæve match er gode match

side 26-28

Stanford-undersøgelse: Danmarks forskningsproduktion er lidt skuffende

side 36-37

DM Offentlig

side 43-51

FORSIKRING
MED OVERSKUD

Hos GF betaler vi dig for at køre godt

OVERSKUDSDELING: -711,-*

DIN REELLE PRIS: 3023,-

Hos GF betaler du i realiteten mindre for din bilforsikring, end det beløb du har fået oplyst. Vi sender nemlig overskuddet tilbage til vores kunder, og da vi kun forsikrer gode bilister i fornuftige biler, får du en pæn bonus, når årets resultat er gjort op.

**Få en billigere bilforsikring med overskud.
Tjek billigere-bilforsikring.dk**

*Den viste overskudsdeling er på 19,04%, svarende til et gennemsnit af GF forsikringsklubbernes samlede tilbagebetaling for 2007. Overskudsdelingen er variabel fra klub til klub. Præmien dækker ansvars- og kaskoforsikring for elitebilister med bopæl i mindre provinsbyer eller landområder. Bor du i større byer eller hovedstadsområdet stiger præmien. Find din konkrete præmie på billigere-bilforsikring.dk. Det er en forudsætning, at der kan dokumenteres mindst 8 års skadefri kørsel, og at alle familiens forsikringer samles hos GF Forsikring.

Faste rubrikker

- 4 Leder**
Elleve time for den fri forskning
- 14 Boglisten**
- 23 DM på sagen**
Aktuelle medlemssager
- 30 Boglisten**
- 41 Ordspætten**
- 52 Boglisten**
- 53 Nyt om navne**
- 54 NYT JOB**
- 55 Jobsektionen**
Ledige stillinger
- 72 Meddelelser**

DM Offentlig

43-51

- 5 Boom i tilbud om fleksible lønpakker**
- 5 Amerikansk forskningsprojekt underkender Sanders videnskabspolitik**
- 8 Universitetsloven: Retorik, spændetrøjer, markedskræfter og strategi**
- 16 Bertel Haarder vil ændre læreruddannelsen**
- 17 Massefyringer på professionshøjskoler**
- 18 Magistre kan også være superjurister**
- 22 Stress – et fælles problem**
- 24 Ledere skaber fælles platform**
- 25 Frederik Dehlholm formand for MA**
- 31 Overarbejde gør dig dum**
- 31 Fald i magisterledighed**
- 32 Tjek af forskningsråd hastes igennem**
- 36 "Danmarks forskningsproduktion er lidt skuffende"**
- 38 Norge: Tæt på politisk styring af forskningskroner**
- 39 Sverige: Regering satser på strategisk forskning**
- 40 Lige udkommet: Stress eller læring, når arbejdet laves om**

- 6 Sander: "Jamen, Peter Harder, det kan ikke være rigtigt, at du sidder og ryster på hovedet hele tiden"**
Sarp meningsudveksling på møde i Videnskabernes Selskab om dansk forskningspolitik

- 10 Vi er vilde med videnskab.dk**
Netmediet videnskab.dk er stormet ind i hjerner og hjerter med 100.000 besøg om måneden.

- 26 Skæve match er gode match**
Både virksomheder og studerende glade for Københavns Universitets mentorprogram.

Magisterbladet:

Nimbusparken 16
2000 Frederiksberg
Telefon 38 15 66 00 (kl. 10-16)
Telefax 38 15 66 65
Internet: www.magisterbladet.dk
e-mail: magisterbladet@dm.dk

Al henvendelse vedr. abonnement og adresseændring: 38 15 66 00 tryk 5 eller bed om medlemsafdelingen. Abonnement på Magisterbladet koster 213,75 kr. per kvartal.

Redaktion:

Mogens Tanggaard
(ansvarshavende)
mt@dm.dk

Lisbeth Ammitzbøll
la@dm.dk

Liv Kretzschmer
lk@dm.dk

Martin Ejlersen
me@dm.dk

Pernille Siegmundfeldt
psi@dm.dk

Thomas Böttcher
tb@dm.dk

Sidse Rølle Jakobsen, sekretær
srj@dm.dk

Direkte telefon: 38 15 66 52

Annoncer:
DG Media a-s
Studiestræde 5-7
1455 København K
Tlf. 70 27 11 55
Fax 70 27 11 56

Design og tryk:
Datagraf
www.datagraf.dk

Forside: Rie Neuchs

Oplag: 30.500 eksemplarer

ISSN 0903-7349

Kontrolleret af
FMK
FAGRETSNÆRREDE KONTROL

Kontrolleret oplag: 28.689
i perioden 1.7.2007-30.6.2008

Produktionsplan:

Nr. 3-2009
udkommer den 13. feb.
Deadline debat 2. feb.
Deadline annoncer 3. feb.
Deadline kalender 3. feb.

Nr. 4-2009
udkommer den 27. feb.
Deadline debat 16. feb.
Deadline annoncer 17. feb.
Deadline kalender 17. feb.

Nr. 5-2009
udkommer den 13. marts
Deadline debat 2. marts
Deadline annoncer 3. marts
Deadline kalender 3. marts

Elleve time for den fri forskning

“Hvordan kan det være, at mismodet breder sig på de danske universiteter?”, spurgte Dansk Folkepartis forskningsordfører, Jesper

Langballe, på det forskningspolitiske årsmøde i Det Kongelige Danske Videnskaberne Selskab, efter at videnskabsminister Helge Sander endnu en gang havde nævnt de mange ekstra milliarder, regeringen havde tilført universiteterne. Spørgsmålet var retorisk, og Jesper Langballe gav selv svaret: Den voldsomme kommercielle styring af universiteterne, som den borgerlige regering har udsat universiteterne for. Kravet om ekstern finansiering af forskningsprojekter betyder med Langballes ord, at ”forskerne skal fare fra Herodes til Pilatus” med deres ansøgninger i stedet for at gøre det, de er ansat til: at forske frit og udfordre erkendelsens grænser.

På DM's temadag om universitetsloven konkluderede Det Radikale Venstres forskningsordfører efter 6 timers debat med tillidsrepræsentanter fra alle dele af universitetsverdenen, at hun var ”mere mistrøstig”, end da hun kom. Hvorefter hun opregnede 10 forhold, der skulle ændres på universitetet, før åndsfrihed, forskningsfrihed og fagligheden igen kunne komme i højsædet på landets universiteter.

Desværre er hverken Det Radikale Venstre eller Dansk Folkeparti en del af flertallet bag universitetsloven, og de to partier har derfor heller ikke den afgørende indflydelse, der kan sikre en substansielt revision af loven. Nøglen ligger hos Socialdemokraterne, som ikke vil binde sig til bestemte ændringer, før evalueringen er gennemført. Men vi har lov at forvente, at heller ikke Socialdemokraterne kan sidde de mange vidnesbyrd om den vanskelige virkelighed på universiteterne overhørig. Og selv videnskabsministeren erkendte på det forskningspolitiske årsmøde, at der kan være behov for små justeringer.

Konkret har Videnskaberne Selskab foreslået, at ledelsens forpligtelse til at sikre den individuelle forskningsfrihed sikres gennem en indskrænkning af instruktionsbeføjelsen. Og en sådan ændring af universitetsloven vil i sandhed være et stort fremskridt, som DM støtter.

Men som det fremgår af dette nummer af Magisterbladet, og som det også fremgik af debatten på de to ovennævnte møder, vil en sådan ændring ikke i sig selv kunne genskabe optimale forhold for undervisning og forskning på universiteterne. Den stigende vægt på ekstern finansiering og konkurrenceudsættelse af bevillingerne har haft helt afgørende indflydelse på forskernes arbejdsforhold. Det er derfor både mærkværdigt og ærgerligt, at regeringen nu har besluttet, at forsknings-

Men vi har lov at forvente, at heller ikke Socialdemokraterne kan sidde de mange vidnesbyrd om den vanskelige virkelighed på universiteterne overhørig”.

rådssystemet skal hasteevalueres uden sammenhæng med evalueringen af universitetsloven. Forskningsrådene er en helt afgørende indtægtskilde for universiteterne. Og det ville have været helt relevant at undersøge konsekvenserne af rådernes øgede betydning for forskningsfinansieringen og forholdet mellem basismidler og ekstern finansiering.

Den stærke vægt på ekstern finansiering har mange uønskede konsekvenser for arbejdsforholdene på universiteterne. Den underminerer sammenhængen mellem forskning og undervisning, og den fører til flere tidsbegrænsede stillinger. Men desværre indgår et egentligt eftersyn af bevillingssystemets konsekvenser hverken i evalueringen af universitetsloven eller forskningsrådssystemet. Det er der imidlertid stærkt behov for, og det vil DM fortsat arbejde for.

Læs også artiklerne side 6-8 om revision af universitetsloven og side 32-39 om forskningsrådene.

Ingrid Stage

DM - Dansk Magisterforening

Nimbusparken 16
2000 Frederiksberg

Vesterbro Torv 1-3, 7. sal,
8000 Århus C

Telefon 38 15 66 00
Kontortid: Man.-ons. kl. 10-16
tors. 10-18
frw. 10-15
Fax 38 15 66 66
www.dm.dk
dm@dm.dk

MP Pension

Pensionskassen for magistre
og psykologer
Lyngbyvej 20
2100 København Ø
Telefon 39 15 01 02
mp@mppension.dk

Magistrenes

Arbejdsløshedskasse
Mimersgade 47
2200 København N
Telefon 70 20 39 71
Fax 35 86 68 25
ma@ma-kasse.dk
Åbningstid: Man.-tors. og tors.-
fre. kl. 9-15.30, ons. kl. 13-17
Feedback på ansøgninger og cv:
Tirs. og tors. kl. 13-15.30
Tidsbestilling via mail til feed-
back@ma-kasse.dk

Regionalkontorer

Magistrenes Arbejdsløshedskasse

Århus

Vesterbro Torv 1-3, 7. sal,
8000 Århus C
Telefon 70 20 39 73 (A-kassen)
Fax 86 19 93 60
Åbningstid: Man., tirs. og tors.
kl. 9-15.30

Odense

Slotsgade 21 B, 4. sal
5000 Odense C
Tlf. 70 20 39 71
Fax 65 91 94 36
Åbningstid: man. Kl. 9.00-12.00
og tors. Kl. 13.00-15.30

Aalborg

Østerågade 19, 3. sal,
9000 Aalborg
Telefon 70 20 39 74 (A-kassen)
Fax 98 13 97 11
Åbningstid: Man. og tors.
kl. 9-15.30

boom i tilbud om fleksible lønpakker

Mens kommunerne det seneste år har været ved at falde over hinandens ben for at kunne tilbyde de ansatte forskellige rabatorninger og skattefordele gennem de såkaldt fleksible lønpakker, er staten helt ovre i den modsatte grøft.

Ifølge en vurdering fra jurister i Personalestyrelsens kontor for overenskomst og lønpolitik er der nemlig slet ikke hjemmel for at tilbyde de ansatte en række personalegoder til gengæld for en kontant lønnedgang.

“Når finansministeren er part i overenskomstforhandlingerne, så står slaget om kontante kroner og øre. Der er ikke i de statslige overenskomster mulighed for lokalt at aftale, at lønnen sættes ned, mod at der ydes et personalegode. Det er derfor ikke muligt for en statslig arbejdsgiver at imødekomme eventuelle ønsker fra medarbejderne om bruttoløntræk i form af bredbåndsløsninger, fitness-ordninger osv. De ordninger kræver jo, at folk går ned i

løn,” forklarer Lina Gisselbæk Lauritsen, der er jurist i Personalestyrelsen.

Kommunerne tolker teksten anderledes. Ifølge en opgørelse, offentliggjort i KL's magasin Danske Kommuner i oktober sidste år, er 42 procent af kommunerne i færd med at overveje introduktionen af personalegoder, 44 procent planlægger eller er ved at indføre en ny generation af personalegoder, og 14 procent har indført dem og er i færd med at udbygge tilbudene, som kan trækkes fra inden skatteberegningen på lønsedlen.

“Flødeskum på lagkagen”, kalder man det i Hedensted, som var den første offentlige arbejdsplads, der tilbød sine ansatte ordningen. Men de administrative DM-medlemmer i kommunerne skal ikke tro, at de fleksible lønpakker er den rene gavebod, advarer formanden for 5.500 offentligt administrativt ansatte DM'ere, Peter Grods Hansen.

“Godt nok opnår man en skattefordel

– hvilket i sig selv er en etisk diskussion værd – men man betaler altså i sidste ende selv, og indimellem kommer medarbejderne oven i købet til at finansiere noget, de i forvejen har krav på, blandt andet via de centrale aftaler, fx efteruddannelse eller en hjemme-pc, som også bruges som hjemmearbejdsplads”, siger formanden for DM Offentlig, Peter Grods Hansen.

psi

Læs temaet om lønpakker i DM Offentlig på siderne 43-51.

amerikansk forskningsprojekt underkender Sanders videnskabspolitik

Strategisk forskning er vokset markant, efter at de blå har fået overtaget i Folketinget. Siden 2003 er videnskabsminister Helge Sanders (V) investeringer i den politisk styrede forskning mere end fire-doblet – 438 % – til i dag 969 millioner kroner. Investeringer i den frie forskning er derimod kun steget med 29 procent i samme periode. Men et helt nyt og endnu ikke offentliggjort forskningsprojekt fra to af verdens førende universiteter i USA, Stanford og Harvard, påviser, at investeringer i politisk prioriterede områder inden for forskning ikke er den mest produktive måde at investere på.

“Det gælder om at investere penge i universiteterne inden for den fri forskning med så brede rammer som muligt. Universiteterne er desuden bedre end politikerne i stand til at afgøre, hvorvidt investeringer i et forskningsfelt er for smalle og dermed ikke produktive nok”, siger den amerikan-

ske professor i økonomi fra Stanford University Caroline Hoxby.

Hun står sammen med et forsker-team fra de to amerikanske universiteter bag undersøgelsen. Den viser, at universiteter opnår højere produktivitet og dermed flere forskningsresultater, når de har mest mulig selvbestemmelse over forskningen og samtidig indgår i et miljø, hvor der er konkurrence.

Dermed er der for første gang fremført videnskabeligt bevis for, at det er den frie forskning og ikke den strategiske forskning, som er den mest effektive, forklarer lektor i økonomi på Aarhus Universitet Christian Bjørnskov. Han har fået indblik i undersøgelsen af Magisterbladet og kalder dens resultater for “opsigtsvækkende og med relevans for Danmark”.

“Studiet viser tydeligt, at jo mere frihed et universitet har til selv at tilrettelægge forskningen, jo bedre resultater og top-

forskning kommer der. Forskningsmidler, der dirigeres af politikere til bestemte områder, er væsentlig mindre effektive, end hvis politikere afholder sig fra at dirigere dem”, siger Christian Bjørnskov.

I undersøgelsen sammenholdes forskning og resultater fra alle amerikanske stater og de førende industrilandes universiteter – heriblandt Danmark. Mens lande som USA, England og Sverige får topkarakterer, bliver Danmark placeret i midten efter lande som Israel, Italien og Holland.

Undersøgelsen vil blive offentliggjort senere på året i det europæiske politik- og økonomitidsskrift Economic Policy.

me

Læs mere om undersøgelsen på side 36-37 samt artiklerne om forskningsrådene på side 32-34 og 38-39.

Sander: “Jamen, Peter Harder, det kan ikke være rigtigt, at du sidder og **ryster** på hovedet hele tiden”

HVAD BLIVER DER SAGT, når landets fremmeste forskere og videnskabsministeren krydser klinger om forskningsfriheden på de danske universiteter? Magisterbladet bringer her et forkortet uddrag af en optændt ordveksling på Det Kongelige Videnskabernes Selskabs forskningspolitiske årsmøde.

af Thomas Bøttcher · tb@dm.dk foto: Jacob Karlsen

“**Vi mener, at vi har** en fælles sag med ministeren”.

Medlemmerne af Det Kongelige Videnskabernes Selskab havde på forhånd brugt en god portion diplomatisk snilde og politisk realitetssans i forsøget på at bevæge Helge Sanders anskuelse på et punkt, der i syv år har delt forskere og minister som ild og vand: den enkelte forskers forskningsfrihed på de danske universiteter.

I mødeoplægget – en 70 sider lang hvidbog om tilstanden på de danske universiteter – havde Selskabet argumenteret imod at vende tilbage til gamle dages kollegiale styre og oven i købet talt varmt for strategisk forsknings samfundsnytte. Faktisk var netop de langsigtede mulighedsbetingelser for at drive strategisk forskning et hovedargument i forsøget på at overbevise Helge Sander om nødvendigheden af at indføre en mere tydelig lovmæssig sikring af den enkeltes forskningsfrihed. Selskabet – og store dele af den danske forskningsverden – ønsker en opblødning af en forkættet paragraf i universitetsloven, der giver institutledelsen ret til at pålægge forskeren bestemte opgaver - i princippet i hele forskerens arbejdstid. Selskabet foreslår i stedet for, at det kun skal kunne ske i begrænset omfang.

Under debatten pegede medlem af Selskabet professor Carl Bache på, at formuleringen bør indføres, fordi den kraftige lokalstrategiske opprioritering på universiteterne risikerer at lede til en indsnævring af bredden og diversiteten i dansk forskning. Dette udgør en trussel mod fremtidens mulighed for at drive strategisk forskning.

Carl Bache (CB): *Vil du derfor medvirke til en sådan lovmæssig sikring?*

Helge Sander (HS): Jeg har hørt det her nogle gange, og i hvidbogen formulerer I det mere præcist, men stadigvæk vil jeg spørge: Er der et eksempel, hvor loven er overtrådt? For vi har jo meget klart defineret forskningsfriheden i loven.

CB: *Problemet er, at hvis man konkurrenceudsætter basismidler, så vil der være et meget kraftigt incitament på institutionerne for at foretage en meget stram lokalstrategisk prioritering af fagområder. For år tilbage skulle jeg fx kæmpe for at undgå en beslutning om, at der kun skulle gives rejsemidler til konferencer i udlandet til folk, der arbejdede inden for udvalgte prioriteringsområder. Hvis vi er så enige om forskningsfrihedens betydning, så har jeg svært ved at se, hvad problemet skulle være med, at der faktisk sker en indføjning i universitetsloven?*

HS: Men det kan jeg. Jeg kunne ikke drømme om at blande mig i, hvem der skal rejse til hvilke konferencer.

CB: *Men det er heller ikke det ...*

HS: Nej, nej, men det handler jo om det samme. Jeg kunne ikke drømme om at blande mig i, hvordan midlerne fordeles. Jeg kan se, at der i pressen fokuseres meget på de strategiske midler, og det er meget naturligt, for det er nyt og måske også lettere at skrive om i relation til fx klimadebatten. Men jeg kan også med stor tilfredshed se, at midlerne til fri forskning er steget med 250 mio. kr. de sidste tre år. Jeg vil ikke gå ind og blande mig i den interne ledelse på universiteterne.

CB: *Jeg vil bare kort sige, at det, vi peger på, jo er noget, der kan gå galt, og jeg vil nødig have, at der skal komme lig på bordet ...*

HS: Det vil jeg gerne være med til at forhindre, hvis jeg kan det.

Sær juridisk logik

Professor Peter Harder (PH) (formand for Selskabets forskningsudvalg): *Du vil gerne have eksempler på, at loven er overtrådt. Men det er jo sådan set eksemplet, at der står i den paragraf, vi vil have afskaffet, at det er institutlederens ret at pålægge medarbejderen*

Formanden for Det Kongelige Videnskabernes Selskabs forskningspolitiske udvalg, professor Peter Harder (th.), er før blevet irettesat af Helge Sander. Til selskabets årsmøde var det hans rysten på hovedet, der blev påtalt.

bestemte forskningsopgaver. Hvis han gør det, så overtræder han ikke loven. Så følger han den, sådan som jeg kan regne det ud. Og når du så siger, at du gerne vil have et eksempel, så er der den ejendommelighed, at det normalt ikke er sådan i juridisk argumentation, at man siger, at vi endelig må beholde den lov, fordi den aldrig bliver brugt. Det svarer til, at du siger, at i det øjeblik, I kan komme og påstå, at loven er blevet brugt, så vil jeg straks afskaffe den.

HS: Jeg er bare ikke så bekymret, når den ikke bliver brugt.

PH: Selvom du ikke er bekymret, kan du ikke fraskrive dig ansvaret for de ting, der sniger sig ind.

HS: Jeg bliver altså nødt til at sige, at jeg i syv år har lyttet til mørkemænd, der er bekymret ud over alle grænser. I bliver altså nødt til at være konkrete.

Professor Mogens Flensted-Jensen: Det, vi prøver at påpege, er, at lovens formulering om, at det er universitetet, der har forskningsfrihed, og ikke den enkelte, at det betyder, at forskerne kan koster rundt. Men forskerne sø-

ger grænserne og fronterne for viden. Og hvis den søgen kan begrænses af, at de bliver pålagt nogle opgaver, så mister de jo forskningsfriheden. I de fleste tilfælde, hvor det fungerer godt, og det gør det heldigvis mange steder, kommer det strategiske nedefra, og man opnår en enighed om det.

Eksempler, eksempler, eksempler

HS: Men jeg får aldrig rigtigt nogle eksempler på bordet, bortset fra at der er en vis bekymring. Man finder jo ud af det. Og det er jo ikke således, at man kan blive flyttet fra det ene fakultet til det andet. Jamen, Peter Haarder, det kan ikke være rigtigt, at du sidder og ryster på hovedet hele tiden. Du må komme med nogle forslag.

PH: Men ...

HS: Jeg skal nok lige gøre mig færdig, det var bare for, at du kunne forberede dig på at være så præcis som muligt. Vi vil gerne se på det, men jeg synes, at den dagligdag, jeg får refereret ... nu er der mange, der sidder og ryster på hovedet rundt i lokalet, det er jeg glad for, for så-

dan oplever jeg det, og sådan håber jeg også, det er. Så det er lidt det her med, at nogle gange er man mere bange for skyggen end for virkeligheden, føler jeg.

PH: Der var nogen i forskningsverdenen, som på et tidspunkt på deres institution foreslog noget, som de syntes var en god ide, og det var en så god ide, at de i en lang periode ønskede, at de aldrig nogen sinde var kommet på den, for det var i den grad klart, at ledelsen, hvis den havde turdet, ville have kostet rundt med dem og bedt dem om at lægge de andre mindre interessante ting, de var i gang med, til side, men sådan endte det ikke ...

HS: Nej sådan endte det ikke.

PH: Hvorfor vil du gerne bevare den mulighed?

HS: Fordi jeg ikke vil blande mig i ledelsesretten. Og der skete jo her det, som I alle sammen siger hver eneste gang: At det ikke skete, men at I var bange for det.

PH: Hvis Norge kan indføre en sådan paragraf, bare fordi de er bange, så kan jeg ikke se, hvorfor du ikke også kan gøre det.

HS: Jamen, jeg er ikke bange.

retorik, spændetrøjer, markedskræfter og strategi

“Det er den frie forskning og forskernes engagement, som skal drive forskningen frem. Til fri forskning hører frie rammer og frie forskningsmidler”, sagde Marianne Jelved på DM-universitetslærernes temadag om revisionen af universitetsloven.

FOTO: SIGNE ALVAREZ

“Det er den frie forskning og forskernes engagement, som skal drive forskningen frem. Til fri forskning hører frie rammer og frie forskningsmidler. Men regeringen styrer og konkurrenceudsætter midlerne, så frihedsgraderne begrænses”.

Således faldt ordene fra Marianne Jelved (R) på DM-universitetslærernes temadag den 20. januar. Under overskriften “Revision af universitetsloven med særligt fokus på medarbejderindflydelse og forskningsfrihed” var foruden Marianne Jelved inviteret politikerne Johanne Schmidt-Nielsen (E), Hanne Agersnap (SF), Michael Christiansen (S) og Danske Universiteters formand, SDU-rector Jens Oddershede.

For Marianne Jelved, også formand for Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi, er universiteternes problem imidlertid ikke enestående:

“Det er ikke bare på universitets- og forskningsområdet, at der sker en konkur-

renceudsættelse. Den sker også på skoler og mange andre offentlige områder. Jeg kender 60.000 deprimerede folkeskolelærere, som oplever, at alle beslutninger tages hen over hovedet på dem, pakket ind i retorik og italesættelse. Bagved ligger det virkelige problem, nemlig at regeringen – og Dansk Folkeparti – er fuldstændig overbevist om markedskræfternes lyksaligheder.

Debatten i panelet kom ikke overraskende til at handle om den netop igangsatte evaluering af universitetsloven, herunder især *hvad* der kan komme til revision.

“Universitetsloven fra 2003 var lige så stor en revolution som styrelsesloven fra 1970, men bare den modsatte vej. Det er en hierarkisk og topstyret struktur, som ikke tidligere er set i universiteternes historie”, konstaterede Jelved.

Jens Oddershede kunne godt følge Marianne Jelved et stykke ad vejen:

“Bevillinger er en styringsmekanisme, som sætter forskerne i en spændetrøje. Hvis vi får for få basismidler til fri disposition, så er det en alvorlig styring. Derfor er jeg da glad for, at der nu skal laves en analyse af systemet med dets basismidler og konkurrenceudsatte midler”.

Repræsentanterne fra De Radikale, Enhedslisten og SF krævede lovrevision, så ledelserne får legitimitet ved, at de ansatte gives reel indflydelse. Med Marianne Jelveds ord: “Der skal være institutråd, som ansætter institutlederen. Akademisk Råd skal have reel indflydelse på budgetter og strategier. Udviklingskontrakter – som i dag skrives med ført hånd fra ministeriet – må ikke være styrende, men skal blot angive politikernes forventninger. Universiteter trives bedst under udstrakt frihed, men med ansvar over for samfundet og politikerne”.

Rektorformand Jens Oddershede var ikke helt enig:

“Jeg vil kraftigt advare mod, at der laves om på den enstrengede ledelse. Hvis der igen indføres valgte ledere, risikerer man stammekrige, hvor dekaner og fakulteter handler i egeninteresse. Udpegede og ansatte ledere har en forpligtelse til at samarbejde”.

Om universitetsdemokratiet havde Michael Christiansen (S) bl.a., dette indlæg: “Vi mener fortsat, at bestyrelser med eksternt flertal og ansatte ledere er mest hensigtsmæssigt, hvis der skal træffes strategiske beslutninger, og der skal samarbejdes med erhvervslivet om innovation. Det er en balanceakt mellem åndsfriheden på den ene side og hensynet til erhvervslivet på den anden”.

mt

Artiklen er et uddrag af en længere artikel om konferencen, der bliver bragt i næste nummer af Forskerforum, der udkommer primo februar.

KOM OG HØR OM DINE JOB- OG KARRIEREMULIGHEDER I VIDENSKABSMINISTERIET

Kunne du tænke dig at arbejde med projekter som Grøn it, innovationscentre i Shanghai, Silicon Valley og München eller Forskningens Døgn?

Vil du være med til at sikre høj kvalitet i universitetsuddannelserne eller markedsføre danske uddannelser i udlandet?

Så kom til Åbent Hus tirsdag den 3. februar 2009 kl. 17-20 Bredgade 40 i indre København.

Vi giver dig mulighed for, at:

- Høre Arne Nielsson – foredragsholder, Coach og ti-dobbelt verdensmester i kanoroning – tale om coaching, personlig udvikling, teamwork, arbejdsglæde og samarbejde.
- Stille spørgsmål til departementschef Uffe Toudal Pedersen
- Få gennemgået dit CV og din ansøgning hos en DJØF konsulent
- Tale med medarbejdere fra Videnskabsministeriet

Læs det fulde program på vtu.dk

Vi har over 20 forskellige uddannelsesbaggrunde repræsenteret i medarbejderstaben. Vi er en attraktiv arbejdsplads med gode muligheder for kompetence- og karriereudvikling samt fleksibel tilrettelæggelse af arbejdstiden, så arbejdsliv og privatliv balancerer. Vores opgaveløsning er baseret på værdierne respekt, samarbejde, entusiasme og ambition. Vi har en uformel omgangstone, og et af vores mål er, at det skal være sjovt at gå på arbejde.

Om Videnskabsministeriet

Vores overordnede mål er at gøre Danmark til et førende iværksætter- og netværksbaseret videnssamfund med uddannelser i verdensklasse. Vi består ud over departementet af: CIRIUS, Forsknings- og Innovationsstyrelsen, IT- og Telestyrelsen og Universitets- og Bygningsstyrelsen.

Læs mere om os på: vtu.dk, cirusonline.dk, fi.dk, itst.dk og ubst.dk

▮▮ Det er spændende at være med til at lægge grundstenene for, hvordan vi udvikler Danmark til et førende videnssamfund. ▮▮

Kristian Thorn

▮▮ Jeg værdsætter, at mit job er så alsidigt, at det går hurtigt, og at der skal tages beslutninger. ▮▮

Line Gulløv Lundh

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

VIDENSKABSMINISTERIET – FREMTIDENS MINISTERIUM

Alle taler om videnssamfundet. I Videnskabsministeriet er du med til at give ordene indhold. Vi arbejder målrettet med visionerne om at:

- definere fremtidens politik på det danske vidensområde – også i et globalt perspektiv
- skabe universiteter i verdensklasse, der fastholder og tiltrækker de dygtigste studerende, undervisere og forskere fra ind- og udland
- skabe fundamentet for digitalisering i Danmark og fremme konkurrencen på teleområdet
- sikre, at Danmark forbliver et førende innovations- og videnssamfund
- rådgive og understøtte aktiviteter, som bidrager til at fremme mobilitet og globalt uddannelses-samarbejde

Vil du være med til at skabe fremtidens Danmark

Vores mål er ambitiøse. Som kommende medarbejder i Videnskabsministeriet bliver du en del af en organisation, hvor der er højt til loftet og kort vej til indflydelse på fremtidens Danmark.

Du kan læse mere om os på vtu.dk/job.

Vi glæder os til at høre fra dig!

vi er **vilde** med videnskab.dk

100.000 BESØG OM MÅNEDEN. 300.000 sidevisninger. 5.000 abonnenter. Netmediet videnskab.dk er stormet ind i hjerner og hjerter med seriøs formidling af dansk forskning.

af Lisbeth Ammitzbøll · la@dm.dk

De vil det hele og kan det meste. Ambitionen er at blive forskningens eget Ritzau.

“Vi vil fortælle, hvor stor og vidunderlig og mangfoldig verden er, når man ser på den med videnskabelige briller. Vi vil formidle både de seriøse og de skæve resultater fra forskningens verden”, fortæller chefredaktør Vibeke Hjortlund.

Redaktionen bag Danmarks nye forskningsportal tæller fem journalister. De leverer daglige nyheder, tværgående temaer, underholdning og debat fra samtlige videnskabelige hovedområder.

Kærlighed, magi og konspirationsteorier er blandt aktuelle temaer på videnskab.dk.

København var en storby længe før

EN SOLOHISTORIE PÅ www.videnskab.dk gav i efteråret genlyd landet over. I dag siger arkæolog Jane Jark Jensen: “Vi fik masser af omtale. Det er et godt sted at få sine historier ud”.

af Lisbeth Ammitzbøll · la@dm.dk

Kig lige en ekstra gang på overskriften til denne artikel. Virker den bekendt? Så har du sikkert læst nyheder i midten af november sidste år.

Historien om Københavns fortid gik landet rundt på få dage. Vi nævner i flæng: Ritzau, Berlingske Tidende, Jyllands-Posten, Politiken, JyskeVestkysten, Kristeligt Dagblad, B.T., Ekstra Bladet, Fyns Amts Avis,

Viborg Folkeblad, Vejle Amts Folkeblad, Nordjyske Stiftstidende, Lolland-Falsters Folkeblad, MetroXpress, Stiftens, Bornholms Tidende, Midtjyllands Avis. DR var også med i første bølge med indslag på P1, P3, P4 og i TV Avisen. Overbevist? Medierne var vilde med Københavns Bymuseums seneste arkæologiske fund.

Det var også en god historie.

Absalon grundlagde slet ikke København, sådan som vi ellers alle sammen gik og troede. Byen havde allerede i 1000-tallet både kirke og en handelsplads og var langt større, end man hidtil har antaget. København klarede sig fint og havde for længst markeret sig som et vigtigt handelscentrum, da biskop Absalon i 1160'erne fik byen foræret af Kong Valdemar den Store.

Her kan man blive klogere på universets supertunge sorte huller, RNA-molekyleres evne til at reproducere sig selv, Gertrude Steins betydning for moderne teater, kaffes fremmede effekt på hallucinationer, meditations betydning for hjernen, nye muligheder for at fremstille bøjelige, bærbare computere og de gamle romeres forkærlighed for at indridse slibrige, kærlige, poetiske eller politiske budskaber på datidens toiletter.

“Sundhed, sygdom og sex er blandt de mest populære emner, men vi har god trafik på de fleste nyheder. Vi har valgt at formidle historierne journalistisk, og det fungerer godt. Danskere interesserer sig levende for forskning og videnskab. Det ved man fra tidligere undersøgelser. Men det har hidtil været svært at finde et sted på nettet, hvor forskellige grene af videnskaben kan mødes. Det hul udfylder vi”, siger Vibeke Hjortlund og indrømmer, at videnskab.dk i øjeblikket har den største del af fanskaren uden for målgruppen. Fire ud af fem brugere af

videnskab.dk er hverken unge eller under uddannelse.

“Vi er sat i verden for at øge de unges interesse for videnskaben, så selvfølgelig vil vi have flere af dem ind på portalen. Det får vi også. Det tager bare lidt længere tid med den gruppe, fordi vi skal overvinde deres fordomme om, at videnskab er kedelig, og samtidig skal vi markere os hos en målgruppe, som alle andre også gerne vil tiltrække”, siger Vibeke Hjortlund og tilføjer:

“Videnskab.dk er opstået som et svar på det behov, der er på skoler, gymnasier og andre uddannelser for en nem adgang til seriøs, opdateret viden i en populær udgave. At der er så mange andre brugere, der også er dybt engageret i videnskabens resultater, er kun en glæde. Sådant har vi det jo også selv her på redaktionen. Vi er her, fordi vi synes, at forskning, videnskab og ny erkendelse er noget af det mest givende og interessante, man overhovedet kan beskæftige sig med”.

videnskab.dk

Navn: Videnskab.dk finder man på adressen www.videnskab.dk.

Formål: Journalistisk formidling af dansk forskning fra alle videnskabelige hovedområder.

Alder: Portalen åbnede i april 2008.

Penge: Videnskab.dk lever frem til 2012 af en bevilling på finansloven samt tilskud fra flere forskningsråd.

Brugere: Portalen har over 100.000 besøg og 300.000 sidevisninger om måneden. 5.000 abonnere på det daglige nyhedsbrev.

Venner: Videnskab.dk har 28 samarbejdspartnere blandt universiteter, forskningsinstitutioner og nyhedsmedier.

Absalon

Det viste helt nye fund i udgravninger, som Københavns Bymuseum stod for.

Kilden til historien var www.videnskab.dk, der kunne citere arkæolog og museumsinspektør Jane Jark Jensen fra Københavns Bymuseum. Hun siger i dag:

“Da historien først var formidlet til videnskab.dk, fulgte de andre medier efter. Min egen erfaring er, at det er et godt sted at få sine historier ud. Det er da også rart at vide, at den journalist, som skriver historien, er fagligt velfunderet”, siger Jane Jark Jensen.

Arkæolog Jane Jark Jensen fra Københavns Bymuseum ved den udgravning, der blev efterårets store solohistorie for www.videnskab.dk.

Foto: SIBILLE HILBRANDT

magistre **vinder** guld, sølv og bronze

LÆSERE AF VIDENSKAB.DK har kåret de tre bedste danske forskningsprojekter i 2008. Bag alle tre projekter står medlemmer af DM. Vi siger til lykke!

af Lisbeth Ammitzbøll · la@dm.dk

Is slog indianerlort, mens solen kom ind på en tredjeplads.

Med disse ord kunne portalen www.videnskab.dk for nylig bringe det endelige resultat af læsernes hyldelse til dansk forskning i 2008.

Konkurrencen om årets mest opsigtsvækkende forskning i 2008 blev afgjort ved af-

stemning blandt syv nominerede projekter.

Vinderne blev en gruppe iskerneforskere fra Niels Bohr Institutet ved Københavns Universitet. De har udført ekstremt nøjagtige undersøgelser af iskerner fra Grønland og fundet ud af, at klimaet i slutningen af sidste istid ændrede sig dramatisk i løbet af ganske få år.

Professor Dorthe Dahl-Jensen med et stykke af en iskerne. Hun er leder af en dansk forskergruppe, der er brudt internationalt igennem med afsløringer af dramatiske klimaforandringer i slutningen af sidste istid. Læsere af videnskab.dk har kåret gruppens resultater som den mest opsigtsvækkende forskning i 2008.

Professor Eske Willerslev. Hans analyser af forstenet afføring har tvunget historikere verden over til at revidere opfattelsen af Nordamerikas forhistorie. Nordamerika var beboet 1.000 år tidligere end hidtil antaget. Wil-

Resultaterne har præget omverdenens forståelse af klimaforandrings tempo og voldsomhed.

Fysiker i spidsen for vinderhold

Leder af den danske forskergruppe er professor Dorthe Dahl-Jensen, der samtidig er leder af Center for Is og Klima. Hun er også landets første kvindelige professor i fysik.

Allerede i 2001 kunne hun indvie Magisterbladets læsere i de nye perspektiver i iskerneforskning i bladets serie om aktuelle DM-medlemmer.

Hun var dengang bekymret over et faldende optag på fysik og over fagets manglende appel til unge mennesker. At hendes egen forskning nu er så kendt, at den kan vinde en afstemning, glæder hende på gruppens, glaciologiens og fysikfagets vegne.

“Jeg er glad og stolt over kåringen. Jo mere seriøs formidling vi som forskere kan bidrage til, desto større chancer har vi for

at rekruttere unge til faget”, siger Dorthe Dahl-Jensen, hvis bekymring over de unges valg af studier er usvækket.

“Vi er som samfund dybt afhængige af ny teknologi, men vi kan ikke længere selv producere tilstrækkeligt mange nye fysikere og teknikere til at bevare magten over den teknologiske udvikling. Det er da fortsat foruroligende. Ærgerligt er det også for de unge selv. De går glip af de mange, store glæder, som naturvidenskabelig forskning byder på”.

DM-forskere i front

Medlemmer af DM besatte også anden- og tredjepladsen i konkurrencen om årets mest opsigtsvækkende danske forskningsresultat.

Andenpladsen gik til professor Eske Willerslevs analyser af forstenet afføring. Willerslev har afsløret, at mennesker boede i Nordamerika for mere end 14.000 år siden. Det er over 1.000 år tidligere, end forskere hidtil har troet.

Eske Willerslev er leder af Center for

Ancient DNA og Evolution ved Biologisk Institut på Københavns Universitet. Han optrådte i øvrigt i 2006 i Magisterbladets serie “Magister med profil”.

På konkurrencens tredjeplads er ph.d. Christoffer Karoff, der har givet os jordboere fornyet indsigt i solens fysik. Karoff har fundet kilden til en syngende lyd, der i årevis har udfordret astrofysikere. Lyden opstår, når soludbrud trænger gennem solens overflade og sender chokbølger hen over solens overflade. Udbruddene sender samtidig enorme mængder plasma ud i rummet. Den nye viden kan blandt andet bruges til at forudsige soludbrud, som i dag volder stor skade på rumstationer, satellitter og kraftværker.

Christoffer Karoff fik ideen til sit banebrydende resultat i foråret 2007, mens han var ph.d.-studerende på Institut for Fysik og Astronomi ved Aarhus Universitet. Han er i dag postdoc. på University of Birmingham i England.

FOTO: HENRIK PETIT

Willerslev er også kendt for sin forskning i mammutokser. Læsere af videnskab.dk har kåret hans resultat som den mest opsigtsvækkende forskning i 2008 efter iskerneprojektet.

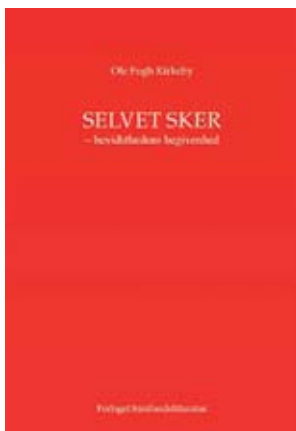
FOTO: JESPER NØRGAARD SØRENSEN

Ph.d. Christoffer Karoff. Den danske astrofysiker har løst en af solens gåder, som i årevis har plaget forskere verden over. Karoff har analyseret soludbrud og bidraget afgørende til forståelsen af solens fysik. Læsere af videnskab.dk har kåret hans resultat som den mest opsigtsvækkende forskning i 2008 efter iskerneprojekt og DNA-forsteninger.

FILOSOFI

Selvet sker – bevidsthedens begivenhed

Ole Fogh Kirkeby
 Man kan forstå den som nøglen til de to andre bøger, "Eventum Tantum" (2005) og "Skønheden sker" (2007), der i langt højere grad eksperimenterer med sprogets evne til at udtrykke det, der er svært at udsige. I "Selvet sker" viser Ole Fogh Kirkeby, at vi ikke har den kontrol over vores liv og identitet, som vi ofte går og tror. *Samfundslitteratur, 2008, 559 sider, 348 kr.*

FORSKNINGSPOLITIK

To essays om universitetspolitikken og det venligt fjendtlige samarbejde mellem forskere

Nils Bredsdorff
 Regler og normer for videnskabeligt arbejde kommer til debat, når de videnskabelige institutioner kommer under pres. Universiteterne har været under pres udfra i mange år. Men artiklerne behandler det interne pres på universiteterne, som befordrer blokering af faglig kritik, livsnerven i det videnskabelige arbejde. *Roskilde Universitetsbibliotek, 2008. Tilsendes gratis, så længe oplag haves, netversion www.rub.ruc.dk/rub/omrub/publikationer.*

Universiteternes styrelse, ledelsens styrkelse og forskningens frihed, To essays om universitetspolitikken og universitetslovenes historie

Nils Bredsdorff
 Forberedelserne til den mulige revision af universitetsloven er ved at komme i gang og er ved at bevæge sig fra protesten mod Sanders lov til det sagsforberedende og analyserende forarbejde til de politiske forhandlinger. Det er i denne sammenhæng, de to artikler er skrevet. Hvad skal erstatte Sanders lov, der jo hviler tungt på den socialdemokratisk-radikale lov fra 1992-93? *Skriftserie fra Roskilde Universitetsbibliotek nr. 51, 2008, 49 sider. Tilsendes gratis, så længe oplag haves, netversion www.rub.ruc.dk/rub/omrub/publikationer.*

HISTORIE

Kaldet til Kina – danske missionærers liv og oplevelser i Manchuriet 1893-1960

Simon Gjerø
 Historien om danske missionærer i Kina er ukendt af de fleste. Det laver Simon Gjerø nu om på med "Kaldet til Kina". Gennem et stort researcharbejde har han samlet kilder og billeder, der sætter ham i stand til at fortælle om danske missionærers daglig-

dag, strabadser og små og store triumfer i Kina før den kommunistiske revolution, der satte et punktum for deres arbejde i landet. *Forlaget Univers, 2008, 241 sider, 349 kr.*

KULTURHISTORIE

I hjertet af Danmark

Peter Gundelach, Hans Raun Iversen og Margit Warburg
 For en udlænding er det svært at skelne en dansker fra en nordmand eller en svensker. Alligevel er de fleste danskere enige om, at det er noget særligt at være dansk. Bogen indkredser hvad "det danske" er. Bogen bygger på en lang række interviews med mange forskellige danskere om deres syn på livet, børn, familie, arbejde, fritid, frihed, fællesskab, lighed, tro, engagement m.m. *Hans Reitzels Forlag, 2008, 296 sider, 325 kr.*

samspil. Udviklingen af hukommelsen er helt central for læring og identitet. Bogen kombinerer neuropsykologi og socialpsykologi og giver hermed et aktuelt og solidt fundament for en dybere pædagogisk forståelse af relationer, læring og identitet. *Billesøe & Baltzer, 2008, 248 sider, 258 kr.*

SAMTIDSHISTORIE

Et andet nyt Mellemøsten

Peter Seeberg og Morten Valbjørn
 I 2003 udgav Center for Mellemøststudier ved Syddansk Universitet bogen "Et nyt Mellemøsten?", der stillede spørgsmålet, om der i lyset af invasionen i Irak, marts 2003, kunne forventes at ske ændringer i regionen i retning af demokratisering og udvikling. "Et andet nyt Mellemøsten" trækker trådene op fra bogen "Et nyt Mellemøsten?" og viser, at selvom det ikke er blevet til "et nyt Mellemøsten", er der stadig sket forandringer. *Syddansk Universitetsforlag, 2008, 234 sider, 175 kr.*

LEDELSE

Bestyrelsen

Steen Hildebrandt, Søren Brandt og Tommy V. Christiansen
 At sidde i en bestyrelse er et betroet hverv, der kræver sit. Nogle steder stilles der meget store krav for at blive bestyrelsesmedlem. Stor ledelseserfaring, betydelig økonomisk indsigt m.m. Andre steder gælder det, at mennesker mere vælges, fordi de er interesseret i og villige til at yde en indsats, end fordi de nødvendigvis har stor erfaring med ledelse og organisations- og foreningsarbejde. *Børsens Forlag, 2008, 136 sider, 199 kr.*

PSYKOLOGI

At lære, at huske, at være – gensyn med fortællingen

Marianne Horsdal
 Her er der fokus på menneskers kognitive og følelsesmæssige udvikling i sociale

flere bøger på side 30 >>

God journalistik er meget mere end godt håndværk

- Her er tre kurser, der gør dig til en bedre kommunikatør

**Sagsbehandler og embedsmand:
VIL DU VÆRE BEDRE TIL AT SKRIVE?**

På dette kursus lærer du at skrive mere konkret, varieret, aktivt, letforståeligt, interessant, troværdigt og enkelt. Vi giver dig journalistisk tænkning og praksis, så du kan vinkle dine tekster i forhold til forskellige målgrupper. Målet er at udvikle din faglige formidling og få budskaberne tydeligt frem.

Kurset 'Skriv bedre' starter 5. marts i København.

Underviser: journalist Lars Møller

Læs mere på
WWW.UPDATE.DK/AABENUDDANNELSE

**Specialist, ekspert eller forsker:
VIL DU FORMIDLE BÅDE FAGLIGT OG KLART?**

Bruger du din specialviden som baggrund for populærfaglige artikler, notater, udredninger, forskningsformidling? Denne uddannelse lærer dig at skrive om dit fagområde, så budskabet står klart for læseren. Du bliver "afluset" for sproglige unoder, og du lærer at forbedre dit sprog, så det bliver mere levende og spændende.

Kurset 'Fagligt, men klart' starter 19. februar i København.

Underviser: Helene Flendt, cand.psych/journalist

**Diplom-modul:
VIL DU LÆRE PROFESSIONEL KOMMUNIKATION?**

Målet er at give dig den nødvendige viden og kvalifikationer til at arbejde strategisk med kommunikation og til at se samspillet mellem virksomhedens forretning/organisationens sag og dens kommunikation. På modulet bliver du indført i centrale refleksioner og redskaber for den professionelle kommunikation - både eksternt og internt - og det metodiske arbejde med strategisk kommunikation samt kommunikationsmedarbejderens rolle.

Diplom-modulet 'Informationsjournalistikens metodiske grundlag' starter 26. februar i København.

Undervisere: Mie Femø Nielsen, lektor og Jesper Højberg Christensen, ejer og direktør, Advice A/S

Bertel Haarder vil ændre læreruddannelsen

NY PROGNOSE AFSLØRER katastrofale problemer for rekrutteringen af lærere til folkeskolen. Bertel Haarder erkender nu åbent, at den to år gamle reform af læreruddannelsen har slået fejl, og at loven skal revideres.

af Thomas Böttcher · tb@dm.dk foto: Janneke Abildskov

I snart fem år har DM advaret kraftigt mod følgerne af den massive faglige oprustning af fagene i læreruddannelsen, som regeringen valgte at indføre i den ny læreruddannelse. Skal man tro Bertel Haarders seneste udmeldinger, lader det til, at undervisningsministeren langt om længe er nået til den opfattelse, at der var noget om snakken.

Det sker efter en katastrofal prognose, hvor de studerendes valg af linjefag i Region Syddanmark er blevet sammenholdt med behovet for nyansættelser i regionen. Prognosen viser således, at der frem til 2012 skal ansættes 456 lærere med linjefag i natur/teknik og fysik/kemi, men i samme periode uddanner University College Lillebælt (UCL) kun 60 studerende med de fag. Godt nok uddannes der også lærere på professionshøjskolerne i Haderslev og Esbjerg, men de to uddannelsessteder uddanner tilsammen færre lærere end UCL. Problemet rammer også fagene tysk og musik, og det er meget usikkert, om UCL overhovedet opretter hold inden for linjefagene naturfag, tysk og musik i det kommende studieår.

I en kommentar til tallene til Fyns Stiftstidende har Bertel Haarder sagt, at "vi må

Det er ikke nok at tage problemet op. Det skal også ske straks, mener formanden for professionshøjskolelærerne i DM, Hans Beksgaard.

være ærlige og erkende, at de store fag er blevet for dominerende. Det ser ud til, at vi får uddannet for få naturfagslærere, og også tysk og musik halter".

DM har netop advaret mod, at de største linjefag, blandt andet dansk, matematik og engelsk, ville blive så store i omfang, at andre fag ville blive klemte, og alt tyder da også på, at de studerende ikke vælger det antal linjefag, som forligspartierne satsede på.

Der skal handles nu

Ifølge Per B. Christensen, formand for den følgegruppe, der overvåger virkningerne af den nye lov, vil gruppen tage problemstillingen op i de kommende måneder.

"Vi har behov for at få analyseret de studerendes faktiske valg af linjefag, samt hvilke linjefag uddannelsesinstitutionerne i sidste ende opretter. Desuden sætter vi en undersøgelse i gang, hvor vi kigger på linjefagsdækningen i folkeskolen", siger han.

Målet er at få afklaret behovet for justeringer mellem de små og store linjefag. Allerede sidste år lanceredes en redningsmodel for naturfag, hvor de studerende fik mulighed for at vælge flere naturfag end oprindeligt tænkt, men effekten af modellen er foreløbig udeblevet. Selvom ordningen foreløbig er forlænget i to år, kan der ifølge Bertel Haarder blive tale om at supplere med en alternativ forsøgsordning i efteråret.

Vi må være ærlige og erkende, at de store fag er blevet for dominerende. Det ser ud til, at vi får uddannet for få naturfagslærere, og også tysk og musik halter".

Bertel Haarder, undervisningsminister (V)

massefyringer på professionshøjskoler

DÅRLIG ØKONOMI TVINGER professionshøjskolerne til at fyre op imod 100 lærere. Grotesk, mener formanden for professionshøjskolelærerne.

af Thomas Bøttcher · tb@dm.dk

Dårlig økonomi og stigende ansøgertal tvinger nu professionshøjskolerne til at skille sig af med et stort antal medarbejdere. Ifølge en foreløbig opgørelse vil 91 lærere på pædagog- og læreruddannelsessteder over hele landet i løbet af den kommende tid få en fyreseddel. Allerede nu er 20 fyringer effektueret, fortrinsvis i Jylland. Herudover skal University College Copenhagen reducere med 20 årsværk, på University College Sjælland skal ca. 25 lærere fyres, mens der på University College Lillebælt vil ske en reduktion på 25 årsværk.

Formanden for professionshøjskolelærerne i DM, Hans Beksgaard, forudser, at

fyringerne vil føre til stærkt forringede muligheder for at løfte opgaven med at opbygge faglige miljøer, selvom det ellers var et kardinalpunkt i dannelsen af professionshøjskolerne.

“Det er en katastrofe for professionshøjskolerne, at man fyrer så stor en andel af de kvalificerede lærere. Det giver de dårligst tænkelige muligheder for at give professionshøjskolerne et fagligt løft”, siger han.

Ifølge Hans Beksgaard overstiger det udmeldte antal fyringer langt nedgangen i ansøgninger til pædagog- og læreruddannelsen.

“Dermed er der udsigt til, at færre lærere skal varetage kontakten med de studerende, og det er meget ærgerligt, for vi ved, at det er afgørende for at fastholde de studerende på uddannelserne, at de har en tæt kontakt med deres undervisere”, siger han.

Følgegruppen bør fremskynde arbejdet, for det står lysende klart, at den ny læreruddannelse fører til manglende dækning af det behov, der er i folkeskolen. Følgegruppen er jo faktisk oprettet af Undervisningsministeriet og forligspartierne for at forhindre uheldige tendenser”.

Hans Beksgaard, formand for professionshøjskolelærerne i DM

Per B. Christensen mener dog også, at der kan være behov for at se på de mindre linjefag.

“Der er ingen tvivl om, at den store fokus på fx dansk, matematik, historie og engelsk i folkeskolen smittede af på det

forlig, der blev indgået for to år siden. Og når man fokuserer på noget, så er der noget andet, der får mindre fokus. Derfor skal vi se nærmere på de små fags vilkår og de studerendes valg af disse”, siger han.

Men det er ikke nok at tage problemet op. Det skal også ske straks, mener formanden for professionshøjskolelærerne i DM, Hans Beksgaard. Ifølge den tidsplan, følgegruppen har lavet, er det hensigten, at udvalget først går i gang med at analysere konsekvenserne af produktionen af linjefagslærere for folkeskolen i 2011 – selvom fagene allerede nu har vist sig at blive hårdt ramt af de studerendes valg.

“Følgegruppen bør fremskynde arbejdet, for det står lysende klart, at den ny læreruddannelse fører til manglende dækning af det behov, der er i folkeskolen. Følgegruppen er jo faktisk oprettet af Undervisningsministeriet og forligspartierne for at forhindre uheldige tendenser”, siger Hans Beksgaard, der mener, det er ekstra vigtigt at handle nu, før problemet bliver uløseligt.

“Underviserne i de små fag er der nu, men ikke i 2011, for der vil professions-

højskolerne have lukket en række faglige miljøer. Ved at vente gør man problemerne meget større”, siger han.

Lurende linjefagskatastrofe

Foreløbige tal peger på en katastrofal nedgang i antallet af uddannede inden for en lang række linjefag. Procenttallet i oversigten angiver den forventede nedgang i antallet af uddannede inden for fagene.

Natur/teknik	70,1 pct.
Fysik/kemi	41,8 pct.
Billedkunst	66,2 pct.
Biologi	42,6 pct.
Fransk	63,1 pct.
Geografi	72,3 pct.
Hjemkundskab	76,7 pct.
Materielt design	84,2 pct.
Tysk	36,7 pct.

magistre kan også være **superjurister**

UDLÆNDINGESERVICE HAR FOR ALVOR fået øjnene op for, at magistrene er dygtige – også til juridisk sagsbehandling. Antallet af magisteruddannede i Udlændingesservice er røget i vejret de seneste år. Nu skal efteruddannelse sikre deres juridiske kompetencer.

af Pia Duus Jensen · magisterbladet@dm.dk foto: Rie Neuchs

Et rundt kamera på størrelse med en te-kop byder velkommen ved siden af dørtelefonen hos Udlændingesservice på Blegdamsvej i København.

“Vi skal jo kunne se, om de, der kommer, har rent mel i posen”, griner receptionisten, da jeg kommenterer øjet.

Rex-stolene i receptionen har vundet konkurrencen “Et siddemøbel til kronprinsen”, selvom kronprins Frederik nok aldrig har siddet i den sælskindspolstrede stol og betragtet Rigshospitalet på den anden side af vejen.

Sammenligningen mellem de to institutioner på hver side af Blegdamsvej er næsten banalt nærliggende: Begge steder bliver der hver eneste dag truffet beslutninger med afgørende indflydelse på andre menneskers liv.

Hos Udlændingesservice afgør godt 160 akademiske medarbejdere sager om opholdstilladelse, familiesammenføring, arbejdstilladelser og andre eftertragede tilladelser til et liv i Danmark. Men hvor det for få år siden næsten udelukkende var jurister, der tog de afgørelser, har knap en femtedel af de akademiske medarbejdere i dag en anden baggrund end jura. Heraf er cirka halvdelen magistre.

Giver en god dynamik

“Magistres uddannelse har givet dem nogle andre vinkler på verden end juristerne. Det giver en god dynamik”, siger Stine C. Olsen

fra Udlændingesservices personaleafdeling, da vi har bevæget os over gården, der bliver brugt til parkering og rygerum, og op på anden sal i baghuset, hvor Stine C. Olsen og hendes kolleger holder til.

Et whiteboard med oversigter over stillingsannoncer og ansøgningsfrister vidner om, at Udlændingesservice er en arbejdsplads med mange ansatte og et flow af medarbejdere. Det bekræfter Michael Jørgensen, der er cand.mag. fra RUC og blev ansat i februar 2007.

“Da var det kun to ud af de fjorten akademiske medarbejdere på mit kontor, der ikke var jurister”, fastslår Michael Jørgensen. I dag er det omtrent halvt af hvert.

De skal ikke være jurister

Cand.mag.erne i Udlændingesservice laver i princippet det samme arbejde som deres jurauddannede kolleger. Det betyder, at de også kan skrive juridisk sagsbehandling på deres portefølje over arbejdsopgaver.

Og de klarer de juridiske opgaver ganske godt, mener Stine C. Olsen, der er uddannet fra CBS og dermed selv en af isbryderne, som hun kalder dem, der kommer til Udlændingesservice med en anden baggrund end den juridiske.

“Vi har en cand.mag. i historie, og hun er bare en superjurist”, siger hun, men understreger, at det ikke er meningen, at magistrene skal blive jurister.

“Vi ansætter dem netop for at sikre

mangfoldigheden og ikke for at lave dem om til jurister. Men sagsbehandling handler også om borgernes retssikkerhed, så det fundament skal selvfølgelig være i orden”.

Derfor har de fleste cand.mag.er hos Udlændingesservice også været på kurser i eksempelvis udlændingeret, forvaltningsret og juridisk metode. Og derfor har Udlændingesservice med Stine C. Olsen som projektleder sat sig for at designe et mere formelt uddannelsesforløb for de nyansatte, der har huller på det juridiske område.

Stine C. Olsen kalder det, hun skal lave, en juridisk værktøjskasse, der skal understøtte magistrenes spidskompetencer i en ellers juridisk organisation. Formen på værktøjsskassen ligger endnu ikke fast. Måske bliver det et udvidet introduktionsforløb, der giver korte indføringer i juraen, måske bliver det moduler, som cand.mag.erne skal følge hen ad vejen, eller måske

“Magistres uddannelse har givet dem nogle andre vinkler på verden end juristerne. Det giver en god dynamik”, siger Stine C. Olsen fra Udlændingsservices personaleafdeling.

Vi ansætter dem netop for at sikre mangfoldigheden og ikke for at lave dem om til jurister”.

Stine C. Olsen, Udlændingsservice

bliver det i princippet muligt at tage en jurauddannelse som efteruddannelse. Men idéen er en mere systematisk metode til at efteruddanne magistrerne.

Omlægning gav behov for ikke-jurister

De første magistrer og andre akademikere med en anden baggrund end jura blev ansat i Udlændingsservice, som det hed

dengang, i slutningen af halvfemserne. Det var især asylkontorerne, der efterspurgte kompetencer som interviewteknik og kulturel forståelse, og her blev kikkerten rettet mod blandt andre magistrerne. Oprindeligt var det ikke meningen, at de skulle efteruddannes i juridisk retning, men de viste sig hurtigt at være interesserede i at lære mere om juraen inden for udlændingområdet.

Da Udlændingsservice i 2006 skiftede navn til Udlændingsservice, var det ikke kun et spørgsmål om branding. Omlægningen betød også omorganisering til teamarbejde og større fokus på service-mindede opgaver, som eksempelvis vejledning og kommunikation. Dermed steg efterspørgslen efter medarbejdere med kommunikative kompetencer og erfaringer med gruppearbejde.

I dag har halvdelen af de akademiske medarbejdere på asylkontoret og dokumentationskontoret en anden uddannel-

sesbaggrund end jura. I hele huset er det tyve procent af de akademiske medarbejdere, der ikke har trådt deres uddannelsesmæssige barnesko på et juridisk fakultet.

Døren på klem

Der er dog stadig steder i huset på Blegdamsvej, hvor der kun har været ganske få magistrer. Eksempelvis på familiesammenførselsområdet, der stadig er juristernes enemærke.

“Det er kompleks jura og klassisk sagsbehandling, de laver der, så de har overvejende brug for jurister”, siger Stine C. Olsen.

“Men med den rette oplæring, og hvis en magister har et ønske om at komme til at arbejde med et mere klassisk juridisk sagsområde, kan det godt lade sig gøre også at ansætte magistrer på det område”, siger Stine C. Olsen og åbner dermed døren på klem til nyt land for magistrerne.

forskelligheden er en styrke

af Pia Duus Jensen · magisterbladet@dm.dk foto: Rie Neuchs

På side to i oktobernummeret af Udlændingesservices medarbejderblad US Open kan man læse om den dag, direktør Henrik Grunnets eksemplar af Karnovs lovsamling røg ned fra væggen.

“Bag chefen skal der hænge en reol med Karnovs lovsamling. Det ved enhver, som har set interview i tv med juridisk uddannede offentlige chefer”, står der spøgefuldt i bladet. Karnovs lovsamling er kommet op på væggen igen, for chefen hos Udlændingesservice er stadig jurist. Men hvem ved, om fremtiden placerer en magister i direktørstolen?

Du lærer det hurtigt

“Det er måske svært i starten, men du lærer det hurtigt”. Cand.mag. i dansk og offentlig administration Michael Jørgensen er ikke skræmt af at være magister på en traditionelt juridisk arbejdsplads. Efter knap to år på Udlændingesservices Erhvervskontor har han tæmmet paragrafferne.

“Arbejdsgaverne ligner hinanden meget, så efter et stykke tid er det ikke så afgørende, om du er jurist eller ej”, siger han.

Mette Høj Jørgensen, cand.mag. i international migration, har også efter mindre end et år forliget sig med juraen – faktisk så meget, at hun skal til at undervise nyansatte i dele af udlændingeret. Og ikke kun nyansatte magistre: Der er også et par jurister med på holdet.

“Det understreger, at man ikke behøver at være jurist for at kunne arbejde med vores del af loven”, siger Mette Høj Jørgensen.

Er ikke mini-jurister

Men selvom Michael Jørgensen og Mette Høj Jørgensen har fod på den juridiske sagsbehandling, føler de sig stadig som magistre og ikke som jurister. De stjeler da også, da jeg prøvende kalder dem mini-jurister. Begges veje er gået forbi Udlændingesservice, fordi de er interesserede i udlændingeforhold, og ikke, fordi de skal være jurister. Og den faglige baggrund skinner da også igennem i holdningen til arbejdet.

“Sagerne handler jo om mennesker, og det hænder, at der skal gives afslag på opholdstilladelse, eller en udlænding skal vises ud”, siger Michael Jørgensen med henvisning til, at arbejdet kræver, at han tænker med hjernen og ikke med hjertet.

“Her er det naturligvis loven og bekendtgørelser, der gælder, selvom mange sager rummer flere aspekter, som vi ikke kan tage højde for i afgørelsen”.

Vi skal jo have loven med

At afgørelserne skal træffes med loven i hånden, har Mette Høj Jørgensen også erfaret.

“Jobbet her giver mig større forståelse for, hvorfor ikke alting kan lade sig gøre i forbindelse med udlændinges ophold i Danmark, for man skal jo have loven med sig”, siger hun.

Michael Jørgensen

38 år.

Cand.mag. i dansk og offentlig administration fra Roskilde Universitetscenter.

Ansatt siden februar 2007 i Erhvervskontoret.

Arbejdsgaver: Behandler ansøgninger om arbejdstilladelser og laver sprogligt arbejde, fx revision af brevskaletter og vejledninger til hjemmesiden.

Efteruddannelse: Udlændingeret, juridisk metode, forvaltningsret.

Mette Høj Jørgensen

30 år.

Cand.mag. i international migration og ethnic relation fra Malmö Universitet.

Ansatt siden marts 2008 i Erhvervskontoret.

Arbejdsgaver: Behandler ansøgninger om arbejdstilladelser og underviser i udlændingeret.

Efteruddannelse: Udlændingeret, juridisk metode, forvaltningsret.

Hun havde egentlig forestillet sig, at hun skulle arbejde for en humanitær organisation, men gennem studiet blev hun interesseret i udlændingepolitik, og efter et år som studentermedhjælper i Udlændingesservices reception tog hun som færdiguddannet skridtet til Erhvervskontoret.

“Selvom jeg ikke tænker så meget over det til daglig, bruger jeg nok mine kompetencer fra studiet alligevel. For eksempel i forbindelse med undervisningen”.

Vi er mere pragmatiske

Selvom både magistrene og juristerne hos Udlændingesservice følger loven, er der stadig stor forskel på måden, de arbejder på. Det gælder for eksempel, når en dansk arbejdsgiver har lavet kontrakt med en udlænding, og Erhvervskontoret skal vurdere sagen. Hvis der er en spidsfindighed i kontrakten, som kræver partshøring, og arbejdsgiveren derfor skal kontaktes, vælger man normalt at gøre det skriftligt.

Men en forklaring over telefonen hjælper ofte på forståelsen – og forkorter sagsbehandlingstiden, siger Michael Jørgensen.

“Forskellen kan måske forklares ved, at juristernes tilgang er næsten rent juridisk – det har de jo lært – mens vores er mere pragmatisk. Ledelsens udmelding er, at vi skal sætte os i brugernes sted og træffe korrekte afgørelser. Det gør man, synes jeg, ved også at tage de briller på, der ikke er strengt juridiske”, siger Michael Jørgensen.

“Men måske mangler vi forståelse for, hvorfor de gør det på deres måde?”, spørger Mette Høj Jørgensen, der også ser forskelligheden som en styrke:

“Hvis vi alle sammen var ens, ville vi miste evnen til at se forskellighed hos andre”.

Mia Fenat

30 år.

Cand.mag. i Mellemøststudier og religion fra Syddansk Universitet.

Ansatt siden maj 2008 i Asylkontoret i Udlændingesservice (Sandholmlejren).

Arbejdsopgaver: Laver asylsamtaler og -afgørelser, visiteringsopgaver, ID-sager.

Efteruddannelse: Udlændingeret, juridisk metode, interviewteknik.

jeg har fundet drømmejobbet

af Pia Duus Jensen · magisterbladet@dm.dk foto: Rie Neuchs

“Jeg har faktisk aldrig været i tvivl om en afgørelse”, lyder det uden tøven fra Mia Fenat, der i et halvt år har skullet bruge sin dømmekraft og sin akademiske baggrund, når hun skal træffe afgørelserne om asyl.

Uddannelsen i Mellemøststudier og religion er suppleret med et praktikophold på ambassaden i Syrien og en stilling som videnskabelig assistent på SDU. Med det i bagagen føler Mia Fenat sig godt rustet til at tage de krævende asylsamtaler og asylafgørelser.

Mentorordning giver tryghed

“Jeg afgør ikke en sag, den samme dag som jeg har haft samtale. Jeg lader den ligge et par dage, så jeg er sikker på, jeg træffer den rigtige afgørelse”, siger Mia Fenat.

Og skulle der opstå tvivl, har Mia Fenat enten sin mentor eller sine kolleger, hun kan spørge til råds. Mentoren lærer den nyansatte i asylafdelingen op, deltager i den første asylsamtale og kigger afgørelserne igennem, inden de ryger videre til gennemsyn hos en af cheferne.

Får lov at træffe vigtige beslutninger

Når Mia Fenat skal holde asylsamtaler, prøver hun så vidt muligt at få samtaler med folk fra Mellemøsten, så hun kan bruge sin viden og sit arabiske.

“Jeg har stor viden om de mellemøstlige lande, om kulturen og det politiske liv, og det betyder, at jeg ikke skal ud og søge ny viden, hver gang jeg skal holde en asylsamtale”, siger Mia Fenat, der også holder samtaler med folk fra andre steder i verden.

Mia Fenat er ikke i tvivl om, at hun allerede som forholdsvis nyuddannet har fundet sit drømmejob.

“Jeg er bare så glad for det. Jeg får lov til at bruge min viden og træffe vigtige beslutninger, der kræver, at jeg sætter mig grundigt ind i asylansørgernes situation”.

stress – et fælles problem

20.000 offentlige ledere med personaleansvar skal være frontløbere i en ny kampagne, som skal sikre bedre trivsel på de danske arbejdspladser.

Det er Videncenter for Arbejdsmiljø, der står bag en ny national kampagne, som skal gøre stress og sygefravær til et fælles

anliggende på arbejdspladserne snarere end et individuelt problem for de medarbejdere, der rammes.

“Det er vigtigt at få fortalt, at stress rammer individuelt, men skal løses i fællesskab.

Stress handler altid om, at den enkelte oplever en ubalance mellem kravene, egne ressourcer og egne forventninger. Stress kan derfor håndteres ved at genskabe den balance. Men det kan kun ske,

hvis alle – også ledelsen – er med til at skabe gode rammer”, lyder det i en kommentar til initiativet fra Palle Ørbæk, der er direktør i Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, som står bag.

De 20.000 ledere modtager en kampagnepakke med nye publikationer om stress og trivsel. Derudover består kampagnen af en landsdækkende annoncekam-

pagne, fire nye tv-programmer, hvoraf det første sendes på DR i februar, et særtillæg til magasinet Arbejdsmiljø om trivselsarbejdet i en kommune og endelig et nyt kampagnesite, som blandt andet præsenterer en lang række eksempler på stresshåndtering på offentlige arbejdspladser. Adressen på sitet er www.arbejdsmiljoviden.dk/trivsel.

Derudover vil Videncenteret i løbet af 2009 formidle inspiration og viden til arbejdet med at skabe trivsel gennem en række arrangementer på de offentlige arbejdspladser.

Ifølge de nyeste tal i arbejdsmiljøforskningen lider 10-12 procent af de erhvervsaktive danskere af stress.

Den nye kampagne er led i kvalitetsreformen og den trepartsaftale, der blev indgået i 2007 mellem regeringen, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner samt LO, FTF og AC.

psi

Skaber større kompetence mere arbejdsglæde?

Klar sammenhæng mellem planer, mennesker og strategier kan skabe bedre arbejdspladser.

Tilmeld dig og se hvordan på et af tre gratis morgenmøder med spændende cases fra den offentlige sektor.

www.mannaz.com/morgen

Mannaz
Founded as DIEU |

Forskerdrøm reddet

Ny vejleder, nyt institut, ny fremtid. En ph.d.-stipendiat har fået god hjælp af sin lokale tillidsrepræsentant og af DM i en sag, der truede ikke bare hendes job, men hele hendes fremtidige karriere som forsker.

DM's medlem er ansat som ph.d.-stipendiat for eksterne midler på et universitet med en professor i spidsen. Professoren, der også er hendes vejleder, bliver på et tidspunkt utilfreds med hendes faglige fremskridt. Hun skal fyres lige på stedet. Men DM griber ind.

Ph.d.-stipendiaten kan nemlig kun fyres, hvis hun først får en negativ halvårsevaluering og derefter ikke forbedrer sig. DM påpeger samtidig over for ph.d.-studienævnet, at professoren har skabt så umulige samarbejdsvilkår, at der bør udpeges en ny vejleder. Bedst ville det være, mener DM, hvis stipendiaten kan frigøres helt fra det oprindelige projekt, da professoren også er overordnet ansvarlig for hele projektet.

Sådan bliver det. Ph.d.-studienævnet giver hende i første omgang en ny midlertidig vejleder og beder hende skrive et *paper*. Det er nu afleveret, og hun har fået en positiv bedømmelse af sine faglige kvalifikationer. På den baggrund har nævnet besluttet, at hun kan gøre sin afhandling færdig på et andet institut med en anden vejleder.

Uventet hjælp i sag om løn

Hvordan gør man et gammelt lønkrav gældende over for en offentlig arbejdsgiver, der for længst er nedlagt, borte, væk?

En konsulent i DM fik hjælp fra en uventet kant, da han for nylig gik på jagt efter 5.000 kroner, som Fyns Amt skyldte et medlem af DM. Fyns Amt havde i efteråret 2006 glemt at indregne en lønforhøjelse, men amtet blev nedlagt 31. december 2006 som følge af kommunalreformen. Samme dag udløb medlemmets ansættelse. Så hvor skulle regningen sendes hen?

Hos KTO kunne man kun oplyse, at gamle lønkrav skal forfølges hos den forvaltning, der i dag varetager medlemmets arbejdsområde. Udmærket logik, hvis man lige ser bort fra, at medlemmets tidligere opgaver i dag er fordelt på 11 arbejdsgivere: et statsligt miljøcenter, en region samt ti forskellige fynske kommuner.

DM's konsulent trak vejret en ekstra gang og forestillede sig et kort øjeblik, hvordan de 11 instanser ville sende regningen frem og tilbage i en endeløs sløjfe, der kunne vare resten af hans dage som ansat i DM.

Sådan gik det dog ikke. Danske Regioner, der er arbejdsgiverens organisation, rakte konsulenten en hjælpende hånd. Herfra foreslog man, at Region Syddanmark skulle betale regningen. Region Syddanmark betalte regningen. DM's medlem fik sine penge. Konsulenten åndede lettet op.

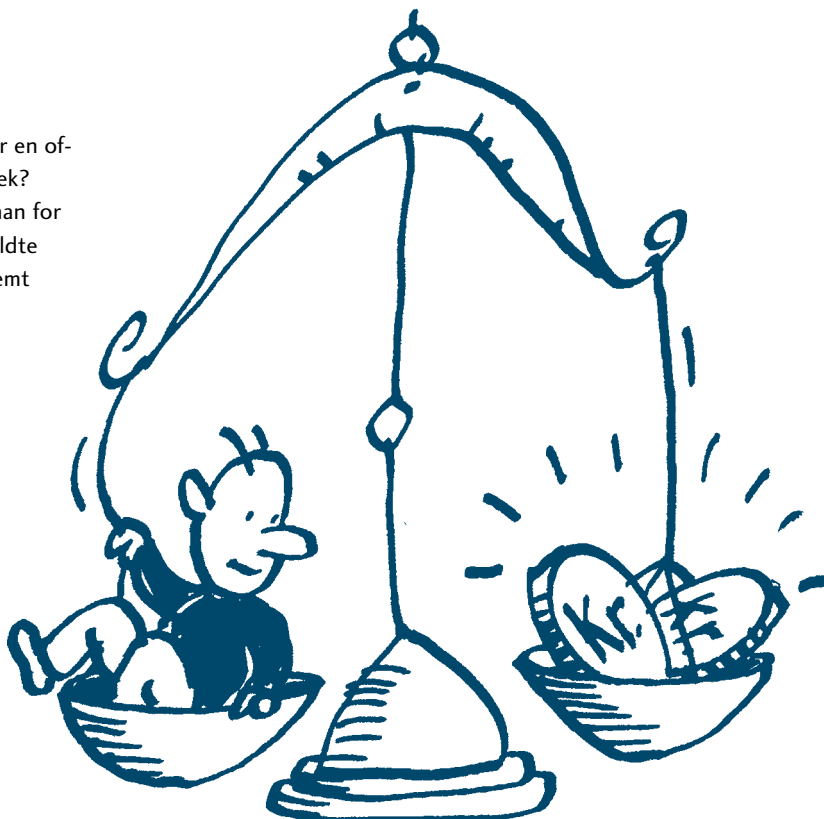
Ret til tillæg i kommuner

I nogle kommuner mangler ledelsen stadig at få styr på den overenskomst, der blev indgået i foråret 2008 med de akademiske fagforeninger.

DM oplever flere sager, hvor kommunale arbejdsgivere ikke mener, at der skal gives tillæg for rådighed til nyansatte medarbejdere. Det typiske argument er, at den pågældende stilling ikke indebærer uforudset merarbejde.

Men det argument er ikke længere gyldigt. I forårets sum af byttehandler og aftaler blev rådighedstillæg gjort til en ret for enhver akademiker, der er ansat i et generalistjob. Kun i tekniske forvaltninger og på museer er der stadig undtagelser.

Størrelsen på et rådighedstillæg er bestemt af anciennitet. For DM's medlem i en konkret sag blev lønnen for nylig hævet med over 3.000 kroner om måneden plus pension.

ledere skaber fælles platform

DM'S LEDERMEDLEMMER DELTAGER for tiden i undersøgelsen Projekt Sophia. Den munder i marts ud i en Årsdag om ledelse, hvor ledere får mulighed for at blive klogere på ledelse, deres egen lederrolle og de andre medlemmer af DM Leder samt at sætte deres aftryk på sektionens arbejde. Formand for DM Leder David Koch Dupont-Mouritzen har store forventninger.

Hvad håber I at få ud af Projekt Sophia og Årsdagen?

“Vi er en ny sektion, og vi vil gerne være klogere på de medlemmer, vi repræsenterer, og på højtuddannede leders plusser og minusser. Vi vil møde medlemmerne og høre deres holdninger til og oplevelser med at være leder. Vi forsøger at kickstarte en fælles platform, fordi vi mener, der er brug for den, og derfor spørger vi medlemmerne, hvad der ligger dem på hjerte”.

Hvorfor har I valgt undertitlen “Den usynlige forskel”?

“Vi er meget nysgerrige efter at finde ud af, hvad der adskiller de højtuddannede ledere fra andre ledere. Jeg oplever, der er en forskel, men når vi har diskuteret forskellen i bestyrelsen, har vi ikke kunnet konkretisere den. Forhåbentlig kan vi sætte ord på, hvad der kendetegner højtuddannede ledere ved hjælp af undersøgelsen og Årsdagen.

Man er jo ikke nødvendigvis en god leder, fordi man er højtuddannet. De højtuddannede ledere, der deltager i undersøgelsen, mener selv, at en af deres forcer er, at de er gode til at sætte sig ind i og forstå faglige problemstillinger og dermed være med til at løse dem. Men man kan jo også spørge, i hvilken grad ledere skal beskæftige sig med faglige problemstillinger. Det kunne være en af de diskussioner, man kan tage i sektionen”.

Hvad får medlemmerne ud af at deltage i Årsdagen?

“Det skal være en dag, der giver stof til eftertanke, udfordrer på holdninger og skaber debat om lederrollen. Det er ikke meningen, at vi skal klappe hinanden på skulderen og bekræfte, hvor gode vi er. Vi skal bruge dagen til at blive bedre. Vi har valgt Clement Kjersgaard som moderator, for vi har brug for en kritisk tilgang til arbejdet med at afdække os som gruppe. DM's formand,

“Vi er en ny sektion, og vi vil gerne være klogere på de medlemmer, vi repræsenterer, siger David Koch Dupont-Mouritzen, formand for lederne i DM.

Ingrid Stage, kommer også, så medlemmerne har mulighed for at stille spørgsmål om, hvilke muligheder vi har i forhold til foreningen”.

Hvornår er man et oplagt medlem af DM Leder?

“Mange er usikre på, om de er “rigtige ledere”. Ofte definerer man lederjobbet ud fra, om man kan ansætte og afskedige folk, men den definition finder vi for smal i DM Leder. Det er ikke det, det handler om. Det er ikke vores opgave at diktere, hvornår man er leder. Man kan godt have lederidentitet, selv om man ikke har et lederjob, men måske er tæt på at have det”.

I arbejder med at definere nogle lederprofiler for DM's ledere. Hvorfor?

“Vi vil gerne beskrive så mange forskellige ledertyper som muligt. Vi vil afmystificere det at være leder og har allerede taget hul på det på vores hjemmeside, hvor jeg selv og et andet medlem af DM Leder beskriver vores vej til lederjobbet. Her vil vi gerne have mange flere beskrivelser, så man kan se bredden i gruppen. Det tror jeg kan være til inspiration for nuværende og kommende ledere”.

Ik

FOTO: STEFAN KAI NIELSEN

Årsdag

Fredag den 20. marts er der Leder-Årsdag for alle ledere i DM. Dagen foregår i Dansk Arkitektur Center. Der vil efterfølgende blive afholdt en netværksmiddag. Der er generalforsamling samme dag, og håbet er, at nye vil stille op til bestyrelsen. Der er plads til cirka 80 deltagere, og tilmelding foregår efter først til mølle-princippet.

Alle DM-ledere modtager mere information om Årsdagen.

Du kan også læse mere om DM Leder og Årsdagen på www.dmler.dk. Her vil der også blive afholdt afstemning om, hvilke emner Årsdagen skal fokusere på.

Frederik Dehlholm formand for MA

Frederik Dehlholm er ny formand for Magistrenes A-kasse. Han blev valgt enstemmigt til formandsposten, da den nyvalgte bestyrelse holdt konstituerende møde den 15. januar. Frederik Dehlholm, som afløser Henning Kjær Pedersen, stillede op for DM-listen.

Einar Carstensen fra GL-listen blev ligeledes valgt enstemmigt som næstformand.

På den nye bestyrelses første møde var den økonomiske krises betydning for arbejdsløsheden blandt de debatterede emner. Endnu viser ingen tal en stigende arbejdsløshed blandt MA's medlemmer, men Dehlholm vurderer, at privatansatte og dimittender vil være de mest udsatte medlemsgrupper.

“Folk i de kreative afdelinger er sandsynligvis fredet, for de skal levere den udvikling, som virksomhederne skal leve af i fremtiden. Til gengæld kan it-sektoren blive ramt. Udviklingen af it-systemer til fx banker er et udsat område”, vurderer Frederik Dehlholm.

I MA skal man derfor se nærmere på, hvad der kan gøres for, at medlemmerne sikres bedst muligt mod arbejdsløshed – og hurtigt kommer tilbage på arbejdsmarkedet, hvis fyringen rammer. Her er offentlige investeringer og opkvalificering nøgleordene, i forhold til medlemmer både på og uden for arbejdsmarkedet. Samtidig skal virksomhederne opfordres til at opkvalificere medarbejderne i stedet for at fyre dem, mener MA's nye formand.

Når den nye bestyrelse trækker i arbejdstøjet, har hvervning af nye medlemmer også topprioritet.

“Mange unge er ikke klar over, at det gør en stor forskel at være medlem af en a-kasse. De ved ikke, at der er markant forskel på at få udbetalt kontanthjælp og dagpenge, og at man fx ikke kan få udbetalt kontanthjælp, så længe man har en krone på kontoen eller fx har en ejerbolig”, påpeger Frederik Dehlholm.

Han er opmærksom på, at A-kassen ikke går ind i de nemmeste tider. Dels truer det

nye enstrengede kommunale formidlings-system a-kassernes indflydelse, dels kan en stigende arbejdsløshed gøre det økonomisk vanskeligere for a-kasserne.

“Myndighederne pålægger a-kasserne nye opgaver uden at give penge til det. Når arbejdsløsheden samtidig er stærkt stigende, så bliver det en travl tid”, spør han. Men det skal medlemmerne ikke mærke noget til – tværtimod skal servicen forbedres.

“Vi skal gå længere for medlemmerne, end man hidtil har gjort i forhold til lovgivningens stramme rammer. Hidtil har MA været for forsigtig”, mener Frederik Dehlholm.

MA vil også styrke samarbejdet med DM og GL og vil bl.a. invitere de to foreningers formænd til A-kassens bestyrelsesseminar for at høre om deres perspektiver for udvikling af samarbejdet med MA.

Ik

Pension for livet – hele livet

Som magister eller psykolog bliver cirka 17 pct. af din løn indbetalt til MP Pension. Men ved du, hvad du får du for dine penge?

- Du får fleksibel livsvarig pension, så du kan trygt blive gammel.
- Du er dækket, hvis du bliver syg og lægerne vurderer, at du ikke længere kan passe dit arbejde.
- Du kan sikre din ægtefælle/samlever og dine børn, så de nemmere kan komme videre i livet, hvis du dør "i utide".
- Du kan få en økonomisk håndsrækning, hvis du bliver ramt af visse kritiske sygdomme.
- Du kan få hjælp til at komme ud af et alkohol- eller pillemisbrug, så du kan komme videre i livet.

Dine dækninger er fleksible, så du kan "skrue" op og ned for dem i takt med, at dit liv forandrer sig – ægteskab, børn, skilsmisse ... Vi kan hjælpe dig med at sikre, at dine behov og dine dækninger følges ad.

Med venlig hilsen

Din pensionskasse

 PENSIONS KASSEN
Magistre & Psykologer

Lyngbyvej 20 . DK-2100 København Ø . telefon +45 39 15 01 02 . mp@mppension.dk . www.mppension.dk

skæve match er gode match

MENTORER OG STUDERENDE FINDER sammen i utraditionelle kombinationer i Københavns Universitets mentorprogram. Både virksomheder og studerende har stor glæde af mødet med en anden verden.

af Liv Alfast Kretzschmer · lk@dm.dk foto: Rie Neuchs

Eva Anna Karkov er ved at lægge sidste hånd på specialet i etnologi. Hun valgte helt bevidst at få en mentor i en markedsorienteret virksomhed, og det kunne Carlsberg matche.

“Som humanist er jeg meget opmærksom på at blive mere erhvervsorienteret, end jeg er blevet gennem min uddannelse, og det bruger jeg mentorordningen til. Jeg vil gerne befinde mig i feltet mellem det humanistiske og det erhvervsorienterede. Min mentor er marketingchef for Carlsbergs internationale markeder. Det er et område, hvor jeg mener, jeg har en række kompetencer og erfaringer fra udlandsophold i Kina, Singapore og Berlin, som jeg kan bidrage med, så det var et oplagt valg for mig”.

Eva Anna Karkov peger også på Carlsbergs tradition for at støtte kulturlivet som afgørende for valget. Virksomheden forsøger som hun selv at nedbryde grænser mellem umiddelbart vidt forskellige verdener, og det gjorde indtryk.

Mentorordninger er et efterhånden veletableret tilbud mange steder, blandt andet på Københavns Universitet. Her ser man en tendens til, at både de studerende og mentorer fra virksomhederne er mere eksperimenterende, når matchet skal ske. De studerende vil i højere grad prøve noget, der ikke ligger i direkte forlængelse af deres uddannelse, og virksomhederne tager chancen for at blive set med andre faglige briller end dem, der sidder på næsen af medarbejderne. Især matchet: humanist møder bundlinjefikseret virksomhed ser

universitetet en stigende tendens til, og både mentees og virksomheder er glade for de “skæve” match.

Mentorordningen har også været en stor succes for Eva Anna Karkov, som har mødtes med sin mentor hver sjette til otte uge.

“Vi har talt om, hvad jeg skal fokusere på som overbygningsstuderende, hvordan man når sine mål, hvordan man får arbejdsliv og privatliv til at hænge sammen, og han har hjulpet mig med at blive afklaret i mit specialevalg. Når jeg har talt med min mentor, så er det jo ikke som en venkabelig snak med min familie og venner om, hvad jeg vil. Det er en fokuseret samtale, der bekræfter mig i, hvad jeg skal”.

Den kommende etnolog blev på et tidspunkt i tvivl om, om det ville være en god ide at få et studiejob, mens hun skrev speciale. Her bakkede hendes mentor hende op og kom med ideer til relevante job.

Selv om de umiddelbart har vidt forskellig baggrund, ser Eva Anna Karkov alligevel mange ligheder mellem sin mentor og sig selv.

“Vi brænder meget for de samme ting. Mit drømmejob ligner meget det drømmejob, min mentor havde, da han var nyuddannet, selv om han har en helt anden uddannelsesbaggrund end jeg”.

Oplagt for kommende ledere

Lise Emilie Fritzbøger er en af de mentorer, der har valgt at få en mentee med en helt anden baggrund end hendes egen. Hun er kommunikationskonsulent hos Siemens, og hendes mentee læser human ernæring.

”Det er fantastisk at være så privilegeret at have en mentor, der er så kompetent på mine interesseområder”.

Mentee fra KU's evaluering

Umiddelbart lyder det ikke som et oplagt match, men hendes mentee brænder for kommunikation, som hun selv gør. En af Lise Emilie Fritzbøgers opgaver har derfor været at bakke sin mentee op i beslutningen om at skrive et kommunikationsorienteret speciale, og det er endt med en dispensation, der har givet grønt lys for specialet.

“I de første samtaler forsøgte vi at afklare, hvad hun brænder for. Det blev hurtigt tydeligt, at selv om hun ikke læser en kommunikationsuddannelse, så ligger hendes interesse der, og det har vi forfulgt”, forklarer Lise Emilie Fritzbøger. Egentlig udløber hendes etårige mentoropgave nu, men hun har tilbudt at fortsætte, så længe mentee'en har brug for det, for så længe hun er i gang med specialet, kan kommunikationskonsulenten give gode råd.

Siemens har kun mentees med en “skæv baggrund”, som er blevet matchet med en person i virksomheden med nogle års erfa-

“Jeg havde en ide om, hvilke kompetencer jeg har, men jeg er blevet bekræftet i, hvad jeg kan, og jeg har fået sat flere ord på. Jeg vil gerne mere ud i bredden, og det er jeg blevet bekræftet i er rigtigt, og jeg har fået indsigt i, erhvervslivet og i hvilke af mine kompetencer der er brug for”, siger mentee Eva Anna Karkov.

Skæve match gavner mentorerne

En evaluering af mentorprogrammet fra Københavns Universitet viser, at mange virksomheder har glæde af mentees med fagområder, der umiddelbart ligger uden for virksomhedens.

43,1 procent af mentorerne oplever, at mentorprogrammet “kan give os mulighed for at få kendskab til andre og nye fagligheder ift. vores virksomhed”.

Flere mentorer giver udtryk for, at mentoropgaven beriger dem på forskellige planer. De siger bl.a.:

- “Det er sundt at blive set udefra. Jeg får stillet nogle spørgsmål, der udfordrer den vanetænkning og praksis, jeg har”.
- “Det vil skabe et rum for refleksion over mit eget forløb”.

Motivationer

Mentorenes motivationer

- ønsket om at dele ud af egne erfaringer og give en slags pay back til KU og samfundet
- at få personlige og faglige udfordringer
- at lære den unge generation at kende
- at udbrede kendskabet til firmaet såvel som til branchen

De studerendes motivationer

- afklaring om karrierevalg og ord på egne kompetencer
- reality-tjek på arbejdslivet – og overgangen dertil
- networking
- målretning af sidste del af studiet, fx omkring specialeemne

KILDE: KU'S EVALUERING AF MENTORPROGRAMMET

ring inden for det område, den studerende interesserer sig for.

“I Siemens forsøger vi at starte en ordning, hvor alle, der tager en lederuddannelse, også tager en mentee. Det kan være et stort spring at være chef for nogen, og det er svært pludselig at skulle coache, svare på spørgsmål og mene noget om, hvad andre skal gøre. Den rolle får man træning i som mentor”, oplever Lise Emilie Fritzboeger.

Som mentor har hun hjulpet sin mentee med at afklare, hvad hendes kompetencer

kan bruges til i erhvervslivet. For kompetencerne er der allerede, men der skal sættes ord på, hvad de i praksis betyder.

“De studerende fra fx Københavns Universitet er ofte ikke så forretningsorienterede, men vi kan hjælpe med at vinkle deres evner, så de taler virksomhedernes sprog, og så de rammer lige i skabet hos virksomhederne, når de søger job”.

Fagligheden i spil

Mentorordningens succes er tydelig for specialkonsulent og leder af alumnesekretariatet ved Københavns Universitet Tania Schwartz. Kun ganske få beder om et om-match, selv om der er god mulighed for det i ordningen, fordi det er vigtigt, at mentor og mentee passer sammen. Til gengæld er de studerende nytænkende, når de skal vælge mentorer.

“Vi ser en tendens til, at flere af de studerende bruger programmet til at afsøge grænserne for, hvad deres uddannelse kan bruges til. Der er helt klart en tendens til, at folk vælger anderledes, end vi havde forventet. Derfor forsøger vi også at vælge virksomheder, der er parate til at afprøve andre fagligheder end de oplagte”, fastslår Tania Schwartz.

Mentorerne bruger ofte ordningen strategisk i deres karriere, men det er ikke den eneste drivkraft for at være mentor. Mange med en akademisk baggrund vil gerne give noget tilbage til studerende, nu hvor de selv et kommet godt ind i arbejdslivet. Samtidig er det en slags hotline tilbage til deres egen tid som studerende. Nogle mentorer er også inde over specialerne som sparringspartnere, og de nyder at få deres faglige baggrund i spil igen, for en

Det kan opfattes som en form for borgerligt ombud at påtage sig rollen”.

Mentor fra KU's evaluering

del bruger den ikke direkte i arbejdslivet, oplever lederen af alumnesekretariatet.

De studerende får forskellige erfaringer af mentorprogrammet.

“Nogle bliver bekræftet i, at det er lige den branche, de skal arbejde i. Andre oplever, at den branche skal de aldrig nogensinde have job i – begge dele er gode erfaringer. Det er en fintuning af erhvervs-kompetencerne, og det er berigende, at andre øjne kigger på dig og ser, hvad du kan”, siger Tania Schwartz.

Kør bil med LB – lige så tit og lige så langt du ønsker

Har du styr på din bilforsikring?

Eller er det din bilforsikring, der styrer dig. Er de kørte antal km afgørende for, hvad du skal betale i forsikring?

Det er IKKE tilfældet i LB. Prisen for din bilforsikring er uafhængig af, hvor meget du kører.

Du behøver altså ikke være begrænset i brugen af din bil hos LB.

Nedenstående priseksemples er helårlig betaling som elitebilist, med bopæl under f.eks. postnr. 6040, 7900, 8300 og 9240:

Skoda Fabia 1,4
årlig pris = 3.885 kr.

Kia Ceed 1,6 diesel
årlig pris = 4.149 kr.

Toyota Aygo 1,0
årlig pris = 3.637 kr.

Mazda 2 1,3
årlig pris = 3.885 kr.

Er din bil over 5 år gammel, bliver prisen lavere.

Med i prisen er dækning for ansvar- og kaskoskader med en selvrisiko på 2.540 kr. *)
Forsikringen er en fastpræmieordning, hvilket betyder, at forsikringen ikke stiger i pris efter skader. Ovenstående priser er inklusive vejhjælp. Det er en forudsætning, at der også oprettes Familiens Basisforsikring i selskabet.

*) Indeks 2009.

www.lb.dk

Tlf.: 3311 7755

LÆRERSTANDENS BRANDFORSIKRING G/S

ARBEJDSMARKED

The Unemployment in the Danish Debate from the 1840s to the 1990s

Bent Jensen

Siden det første industrielle gennembrud i Danmark var høj ledighed snarere reglen end undtagelsen. Selv i de gode år i 1960'erne lå ledigheden aldrig langt fra at være en social realitet for de ufaglærte. Bogen gennemgår for den internationale læser, hvordan de førende danske aviser har tematisere de arbejdsløse i 150 år. *Rockwool Fondens Forskningsenhed og Syd-dansk Universitetsforlag, 2008, 91 sider, 160 kr.*

FILOSOFI

På spring med Kierkegaard, En dåseåbner i form af et filosofisk essay

Lise Sælund

“På spring med Kierkegaard” gør det muligt at få ind- og overblik i forhold til Kierkegaards tænkning og forfatterskab. I højt tempo springes gennem de afgørende livs- og eksistensfaser i Søren Kierkegaards liv. Det bliver en jagt efter vort eget selv såvel som en jagt på sandheden – for de to forhold viser sig at hænge nøje sammen. *Forlaget ALFA, 2008, 160 sider, 178 kr.*

HISTORIE

Skibet der forsvandt, Historien om Hans Hedtofts gådefulde forlis

Lars Halskov og Morten Halskov

For første gang fortælles hele historien om Danmarks “Titanic” – Den Grønlandske Handels med mest moderne polarskib “Hans Hedtoft”. Et skib, som mange troede ikke kunne synke. Alligevel stødte skibet på sin jomfrurejse, d. 30. januar 1959, mod et isbjerg og forliste i det stormfulde hav syd for Kap Farvel. 95 personer omkom, og vraget er aldrig blevet fundet. *Politikens Forlag, 2009, 320 sider, 300 kr.*

LITTERATURHISTORIE

Litteraturhistorie i en kanontid

Hans Henrik Møller og Mette Siersted (red.)

“Litteraturhistorie i en kanontid” er en antologi med bud på undervisningen i klassiske tekster af forfattere fra den fælles kanon for folkeskolen og gymnasiet. Bogen gør status over litteraturhistoriens placering i danskfaget set fra forskellige positioner i uddannelsessystemet. *Alinea, 2008, 240 sider, 236 kr.*

MUSIKHISTORIE

Musikvidenskabelige kompositioner, Festskrift til Niels Krabbe

Anne Ørbæk Jensen, John T. Lauridsen, Erland Kolding Nielsen og Claus Røllum-Larsen (red.)

Festskrift til førstebibliotekar Niels Krabbe, leder af Det Kongelige Biblioteks Musik- og Teaterafdeling. Bogen indeholder både bidrag fra forfattere, der forholder sig til musikhistorien fra Christian IV til nutiden, og artikler, der afspejler det rummelige perspektiv af ofte socialhistorisk, kulturhistorisk, receptionshistorisk eller musik-filologisk karakter, som er Krabbes særkende. *Museum Tusulanums Forlag i kommission for Det Kongelige Bibliotek, 2008, 756 sider, 475 kr.*

POLITIK

Demokratiseringen af den offentlige sektor

Katrin Hjort

Velfærdsstaten er under forandring. Selveje og kontraktstyring sætter standardterne, og vi diskuterer egenbetaling for uddannelse, sundhedsydelser og social sikring. Til forandringerne knytter sig nye forhåbninger om at sikre borgernes rettigheder, men forandringerne rejser også nye spørgsmål om såvel de sociale rettigheder som de liberale frihedsrettigheder i et demokrati. *Roskilde Universitetsforlag, 2008, 187 sider, 198 kr.*

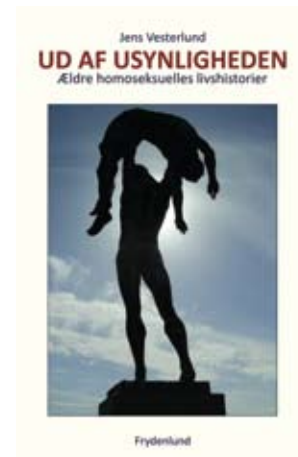
SAMFUND

Spørgeskemaundersøgelser. Fra konstruktion af spørgsmålene til analyse af svarene

Merete Watt Boolsen

Spørgeskemaer er en del af vores hverdag. De anvendes hyppigt og i mange sammenhænge. Men hvordan laver man dem? Hvordan læser man dem? Og hvordan analyserer og rapporterer man sine konklusioner? *Hans Reitzels Forlag, 2008, 238 sider, 248 kr.*

SAMTIDSHISTORIE

Ud af usynligheden – ældre homoseksuelles livshistorier

Jens Vesterlund

Bogen præsenterer et udvalg af personlige beretninger fra mænd og kvinder over 60 om at leve som homo- eller bisexuel i Danmark. Tilsammen repræsenterer de enkeltes livshistorier et stykke hidtil uførtalt danmarkshistorie om overgangen fra fortidens kriminalisering og sygeliggørelse af homoseksualitet til nutidens tilnærmelsesvisse normalisering. *Bogforlaget Frydenlund, 2008, 280 sider, 269 kr.*

UDDANNELSE

Om den sociale og symboliske funktion af uddannelsesevalueringer – konstruktionen af et objekt

Morten Nørholm

Hvad er en uddannelsesevaluering? Hvorfor findes den? Hvad gør den? Spørgsmål af denne type besvares i Morten Nørholms ph.d.-afhandling, hvor der afdækkes forhold om evalueringer, og hvor der formuleres en teori om evalueringer. *Forlaget Hexis, 2008, 295 kr. Kan bestilles via norholm.afhandling@gmail.com. Afhandlingen kan downloades via Nørholms del af DPU's hjemmeside: www.dpu.dk/om/mom.*

flere bøger på side 52 >>

overarbejde gør dig dum

Dit ordforråd bliver mindre, og din evne til at tænke logisk lider skade, hvis dit overarbejde løber løbsk. Det viser en undersøgelse blandt en stor gruppe engelske midaldrende embedsmænd og -kvinder.

Undersøgelsen er foretaget af det finske arbejdsmiljøinstitut sammen med University College i London. 2.214 ansatte i centraladministrationen er testet i to perioder med nogle års mellemrum. Studierne viser en tydelig sammenhæng mellem lange arbejdsuger og nedsatte åndsevner.

Alle undersøgelsens deltagere havde fuldtidsarbejde, da en række grundlæggende data blev samlet ind i perioden 1997 til

1999. Mange arbejdede omkring 40 timer om ugen, mens andre havde arbejdsuger, der var længere end 55 timer. Deltagerne blev testet igen i årene 2002 til 2004. Gruppen med lange arbejdsuger klarede sig klart dårligst, når de igen blev testet for en række kognitive færdigheder. De var dårligst til at formulere sig. De havde mindre ordforråd og vanskeligheder med både udtale og betydning af ord. De huskede heller ikke nær så godt som gruppen, der arbejdede 40 timer om ugen.

Sammenhængen mellem lang arbejdstid og nedsatte kognitive færdigheder synes entydig. Forskerne bag undersøgelsen har

vendt og drejet øvrige faktorer som alder, køn, ægteskabelig status, uddannelse, indkomst, handicap, psykosociale faktorer, søvnproblemer og usund levevis. Resultatet af undersøgelsen står uanfægtet: Det er overarbejdet, der gradvist æder sig ind på evnen til embedsmændenes logiske og sproglige færdigheder.

Leder af projektet er finske dr. Marianna Virtanen. Den nye viden indgår i det såkaldte Whitehall II Study og er offentliggjort i American Journal of Epidemiology.

la

Rettelse

I sidste nummer af Magisterbladet (nr. 1/2008) skrev vi, at kommentaren på side 50 - Kommunalreformen: en kæp i globaliseringsstrategiens uddannelsesmål - var skrevet af Mette Tønnesen fra

CCC. Alt var rigtigt på nær CCC. Måske er der noget, der hedder CCC, men der skulle have stået UCC, en forkortelse for det globalt klingende University College Copenhagen. I øvrigt oplyser uddannelsesguiden.dk, at UCC står for University

College Capital. Vi holder os til det første, for så ved vi da, at vi trods alt er i Danmark.

Redaktionen

fald i magisterledighed

Mens mange faggrupper melder om stigende ledighed, er magistrene - og især humanisterne - endnu ikke ramt af finanskrisen.

Ledigheden er faldet en anelse for humanister, nemlig fra 3,8 til 3,7 procent, viser de seneste tal fra Akademikernes Centralorganisation (AC), som sammenligner oktober og november 2008. Antallet af fuldtidsledige humanister er faldet fra 411 til 365. Men antallet af ledighedsberørte er steget lidt fra 1.209 til 1.221.

Samlet set er magistrenes ledighedsprocent uændret på 2,9. Ligesom for humanisterne er der sket et fald i antallet af fuldtidsledige magistre - fra 719 til 634 personer - og en lille stigning i antallet af ledighedsberørte på fem personer.

Den generelle akademikerledig er stort set også uændret i perioden med et gennemsnitligt fald på 128 personer. Til gengæld følger dimittendledigheden ikke helt med. Mens ledigheden er faldet med 31 procent for alle akademikere siden november 2007, er den kun faldet med 10,2 procent for dimittendgruppen, men ifølge AC er det forventeligt, da et svagere arbejdsmarked altid rammer dimittenderne først.

lk

KØBENHAVNS UNIVERSITET
Efter- og videreuddannelse

Vanen kan dræbe initiativet. Men ny viden bryder vanen og åbner nye veje. Læs mere om efter- og videreuddannelse på Københavns Universitet på evu.ku.dk

tjek af forskningsråd hastes igennem

REGERINGEN HAR BESLUTTET at haste en evaluering af forskningsrådene igennem – helt uden sammenhæng med evalueringen af universiteterne. Men det er meningsløst at adskille de to områder, lyder kritikken, fordi forskningsrådene er blevet en afgørende indtægtskilde for universiteterne.

af Thomas Böttcher · tb@dm.dk

Som optakt til den annoncerede lovrevision af forskningsrådene til næste år har regeringen udpeget et panel af eksperter, der inden udgangen af april i år skal gennemføre en lyneevaluering af det danske forskningssystem. Den korte frist skyldes angiveligt, at regeringen og partierne bag reformen af rådssystemet forud for sidste års revision af loven fandt "behov" for en evaluering af rådsstrukturen, hvorefter loven på ny skal revideres til næste år.

Både sigtet i evalueringen, der først lige er påbegyndt, og den korte tidsfrist vækker undren hos Erik Arnold, international ekspert i forskningsevaluering og leder af Technopolis, der evaluerer implementeringen af forskningspolitik i lande verden over.

"Kommissoriet spørger, hvor godt rådene gør deres arbejde, men undlader det afgørende spørgsmål om, hvorvidt arbejdet er det rigtige. Især fordi arbejdet er sent påbegyndt, men også fordi tidsrammen er for kort, kan der ikke blive tale om, hvad jeg vil kalde en høj kvalitetsevaluering af en problemstilling af denne skala", siger han.

Også Karen Siune, leder af Dansk Center for Forskningsanalyse, er kritisk over for kommissoriet. Et centralt element i regeringens forskningspolitik har været at gøre universiteterne afhængige af eksterne midler fra ikke mindst forskningsrådene, og derfor giver det meget lidt mening at vurdere forskningsrådene separat fra det

samlede finansieringssystem, som kommissoriet lægger op til, mener hun.

"Sat på spidsen er spørgsmålet, om evalueringen af rådene skal fungere som en legitimering af det bestående, eller om man vil se rådene i den forskningspolitiske kontekst, der reelt er i Danmark. Universiteterne og forskerne skal i stadig stigende grad søge midler eksternt, og derfor er det i høj grad relevant at se på, hvordan rådene fungerer i forhold til universiteterne. Men det lægger kommissoriet ikke op til", siger Karen Siune.

Forskerfødekæde trues

Svend Hylleberg, dekan for Samfundsvidenskab ved Aarhus Universitet, mener ligeledes, at evalueringens sigte skyder forbi den egentlige problemstilling. Ifølge kommissoriet skal panelet undersøge, om rådssystemet lever op til det formål, der er beskrevet i loven – ikke hvad forskningsrådenes øgede betydning for forskningsfinansieringen har af konsekvenser.

"Flere og flere penge går gennem forskningsrådssystemet, mens basismidlerne, der er afhængige af undervisningen, bliver færre. Dermed bliver det mindre vigtigt for universiteterne, at der er en sammenhæng mellem forskning og undervisning. Konsekvensen er nogle steder en koncentreret forskningsindsats, mens andre dele af universitetet omvendt får en bekymrende lille forskningsindsats. I realiteten får vi

Kommissoriet spørger, hvor godt rådene gør deres arbejde, men undlader det afgørende spørgsmål om, hvorvidt arbejdet er det rigtige”.

Erik Arnold, international ekspert i forskningsevaluering

visse steder en slags undervisningsfabrikker, hvor du sender de studerende gennem systemet på den billigst tænkelige måde, og dermed er den forskningsbaserede undervisning i fare”, siger Svend Hylleberg, der peger på, at langt den vigtigste del af forskningsformidlingen hidtil er foregået via universiteternes undervisning, der giver de studerende kompetencer til at deltage i den nyeste udvikling.

Også Karen Siune peger på, at det voksende krav til universiteterne om at satse på strategisk forskning er en uheldig bi-

virking for kvaliteten af både kandidater og nye forskere.

“Satsningen på strategisk forskning betyder selvfølgelig, at kandidaterne i stigende grad bliver uddannet til at skulle producere for erhvervslivet. Det ændrer potentialet og mulighederne for at udvikle forskningsområder langsigtet, fordi de nye videnskabsfolk får færdigheder, der er mere snævre end tidligere. Så i realiteten rejser satsningen på strategisk forskning et mere generelt spørgsmål om, hvem der har ansvaret for fødekæden af forskere i Danmark. For det handler om noget, der ikke bare kan måles i kroner og øre på kort sigt”.

Begrænset viden om output

Regeringen lancerede sin forskningspolitiske strategi under den berømte overskrift “fra tanke til faktura”, men faktisk ved man ikke, om der er større økonomisk gevinst ved at kanalisere flere offentlige midler gennem de strategiske forskningsråd frem for

Små spørgsmål, som kan ændre vores opfattelse af forskning

Ud over at besvare det mere generelle spørgsmål – om forskningsrådssystemet lever op til sit formål som beskrevet i loven – beder kommissoriet paneldeltagerne om at belyse fire konkrete temaer:

1. Behovet og muligheden for at anvende anonyme bedømmere (peer reviewers).
2. Begrebsapparatet og opdelingen i henholdsvis “fri” og “strategisk” forskning og finansiering af såvel “grundforskning” som “anvendelsesorienteret forskning, herunder om begreberne anvendes på en ensartet måde og “hensigtsmæssigt beskriver forskningstypen”.
3. Eventuelle overlap i opgavevaretagelsen i forskningssystemet.
4. Det danske forskningsrådssystemets samspil med tilsvarende systemer internationalt samt organiseringen af forskningsrådgivning og forskningsfinansiering i andre relevante lande.

Umiddelbart ser det ikke ud til, at panelet skal tage stilling til store, principielle spørgsmål om rådernes rolle i dansk forskning. Alligevel bliver der i tema nummer to – om begrebsapparatet – taget fat på en problemstilling, der kan få store konsekvenser for den måde, forskningen organiseres i Danmark på. Eller som Erik Arnold, international ekspert i forskningsevaluering, siger:

”Det er ekstremt positivt, at panelet inviteres til at tænke nyt i forhold til at kategorisere forskellige former for forskning, for det åbner op for muligheden for at eksperimentere med nye institutionelle og finansielle former”.

En knap så positiv udlægning finder man i DM. Her vurderer konsulent Jens Vraa-Jensen, at panelet måske vil forsøge at konkludere, at der godt kan foregå grundforskning inden for strategiske rammer.

”Det er rigtig nok i princippet. Man kan godt forestille sig, at der laves grundforskning inden for et område, der er politisk fastsat. Men da alle politikere over en kam synes at mene, at der helst skal foreligge resultater inden for de områder, som de finder politisk vigtige, bliver der i praksis tit tale om, at der alene er plads til grundforskning inden for de frie midler og ikke over de strategiske”, vurderer han.

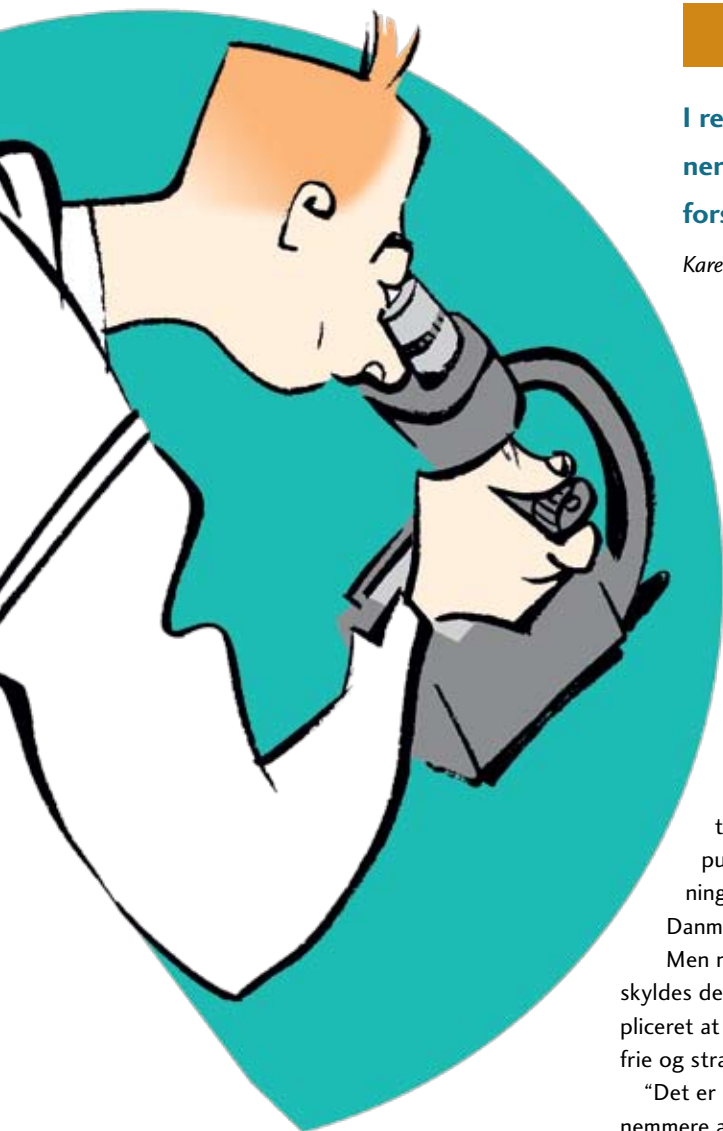
Finansieringsloft truer fri forskning

Både Det Frie Forskningsråd (DFF) og Det Strategiske Forskningsråd skal fra i år som udgangspunkt fuldfinansiere forskningsprojekter minus 10 pct. Og det kan få alvorlige konsekvenser for den frie forskning, siger formanden for det Frie Forskningsråd, Jens Chr. Djurhuus.

Fuldfinansieringen betyder, at forskningsrådet i realiteten vil være tvunget til at støtte store forskningsansøgninger fra universiteterne, mens de mindre og risiko-betonede projekter, der fremmer den frie forskning, vil blive valgt fra.

Også Thomas Sinkjær, direktør i Danmarks Grundforskningsfond, er bekymret.

”For at vi kan få rigtigt gode ansøgere til projekter i Grundforskningsfonden, har vi brug for et system, som sikrer udviklingen af forskningstalenter. Det er de to statslige forskningsråd med til. Og hvis den nye regel betyder, at for eksempel DFF må uddele flere midler til færre ansøgere, bliver der udviklet færre talenter, som senere kan søge grundforskningsprojekter. Med andre ord bliver hele fødekæden af forskningstalented udvikling i Danmark påvirket”, siger Thomas Sinkjær til Altinget.dk.

I realiteten rejser satsningen på strategisk forskning et mere generelt spørgsmål om, hvem der har ansvaret for fødekæden af forskere i Danmark”.

Karen Siune, leder af Dansk Center for Forskningsanalyse

at tildele dem som frie forskningsmidler, som regeringen fortsat agter at gøre.

“Der er ikke nogen herhjemme, der laver undersøgelser af det. Vi havde muligheden og gjorde det også, da statistikken lå hos os”, siger Karen Siune med henvisning til, at regeringen i 2007 besluttede at placere indsamlingen og publiceringen af den danske forsknings- og innovationsstatistik hos Danmarks Statistik.

Men når spørgsmålet er underbelyst, skyldes det også, at det er temmelig kompliceret at afgøre udbyttet af henholdsvis frie og strategiske forskningsmidler.

“Det er selvfølgelig uendeligt meget nemmere at måle, hvad der kommer ud af et patent eller et nyt sundhedsmedicinsk produkt, end at måle, hvad der kommer ud af investeringer i grundforskning, fordi resultaterne først får en betydning for samfundet efter mange år. Under alle omstændigheder kan panelet ikke nå at vurdere, hvad der kommer ud af den danske forskningsstruktur inden for den tidsramme, det er underlagt”, siger Karen Siune.

Nordisk perspektiv

I modsætning til Karen Siune og Svend Hylleberg, nærer Erik Arnold ingen frygt for, at det øgede fokus på strategisk forskning skaber problemer for den frie grundforskning, tværtimod. Af samme årsag kritiserer han det rent nordiske evalueringspanel, og at den internationale vinkel på evalueringen derfor sandsynligvis kommer til at bestå af sammenligninger med de norske og svenske forskningsråd.

“I en stor del af verden er man gået bort fra at se en modsætning mellem

Panelets sammensætning betyder, at evalueringen får et meget nordisk perspektiv. Jeg savner erfaringer fra større lande og fra steder, hvor polariseringen mellem grundforskere og dem, der laver anvendelsesorienteret forskning, ikke er så ekstrem som i Norden”.

Erik Arnold, international ekspert i forskningsevaluering

grundforskning og anvendelsesorienteret forskning og har i stedet for anerkendt, at der er behov for begge dele. Panelets sammensætning betyder, at evalueringen får et meget nordisk perspektiv. Jeg savner erfaringer fra større lande og fra steder, hvor polariseringen mellem grundforskere og dem, som laver anvendelsesorienteret forskning, ikke er så ekstrem som i Norden”.

For Karen Siune, der i modsætning hertil er godt tilfreds med det nordiske panelfelt, er problemstillingen en helt anden.

“Spørgsmålet er, om forskningsrådene skal være agenter for den offentlige forskningspolitik med videnskabsministeren som principalen, og hvor rådene så administrerer inden for en given politisk ramme. Strategisk og anvendt forskning er ikke et problem i sig selv, men det er et problem, hvis det bliver dominerende, og det er det, vi ser tendenser til”.

Flere og flere penge går gennem forskningsrådssystemet, mens basismidlerne, der er afhængige af undervisningen, bliver færre. Dermed bliver det mindre vigtigt for universiteterne, at der er en sammenhæng mellem forskning og undervisning”.

Svend Hylleberg, dekan på Samfundsvidenskab, Aarhus Universitet

DM Netværk inviterer kultur- og kommunikationsnetværket til minikonference i Århus

Oplysning contra oplevelse

Minikonference om fremtidens kulturpolitik – krydsfeltet mellem oplysning og oplevelsesøkonomi

Vi lever i en tid med stigende individualisering. En epoke som vi også kalder for oplevelsessamfundet. Mange vil selv være aktive og have medindflydelse på det de foretager sig – både i arbejdslivet og i fritiden. Vi vil have oplevelser og events ud over det sædvanlige. Rolling Stones eller Champions League – mindre kan ikke gøre det! Eller hvad?

Hvordan har de lidt mere traditionelle kulturinstitutioner det i skyggen af oplevelses- og markedsøkonomi? Klarer de sig i fremtiden, og overlever de på egne betingelser? Eller er kreativitet og økonomisk tænkning efterhånden blevet hinandens forudsætninger, sådan at kunst og kultur og forretningsmæssige kompetencer nødvendigvis må indgå i et gensidigt parløb?

For at blive klogere på problemstillingen holder DM Kulturnetværk en minikonference om emnet. Vi vil se på det overordnede, fremtiden og på det konkrete med udgangspunkt i vores museer.

Der kommer oplæg om følgende emner:

Attraktionskultur

Julius Nørbo, direktør for NyX, giver et bud på fremtidens kulturudbud og politik.

Museer i samfundets tjeneste?

Line Hjorth Christensen, redaktør af tidsskriftet Danske Museer, giver et historisk og aktuelt rids af et komplekst museumsbegreb mellem oplysning/læring og oplevelse.

Kan kommercialisme og kvalitet gå hånd i hånd?

Thomas Bloch Ravn, museumsdirektør ved Den Gamle By, holder et indlæg om markedsøkonomi og kreativitet med konkret udgangspunkt i Den Gamle By.

Programmet vil veksle mellem indlæg og diskussion. Vi slutter af med spisning.

Dato: Tirsdag 21. april 2009, kl. 17.00-20.00

Sted: Restaurant Prins Ferdinand i Den Gamle By, Viborgvej 2, 8000 Århus C

Tilmelding senest 1. april 2009 på

www.dm.dk/dmkalender ... Netværksarrangementer

DM · Dansk Magisterforening

“Danmarks forskningsproduktion er lidt skuffende”

DANSK FORSKNING KUNNE FREMVISE bedre resultater, hvis universiteterne fik flere frie forskningsmidler, påviser ny undersøgelse fra Stanford og Harvard University. Men regeringen satser i stigende grad på den politisk styrede strategiske forskning.

af Martin Ejlersen · me@dm.dk

Mens produktionen af forskning i Sverige ser meget god ud, er dommen over Danmark: lidt skuffende. I hvert fald når dommen kommer fra den amerikanske uddannelsesekspert og professor i økonomi fra Stanford University, Caroline Hoxby. Hun står sammen med et mindre forskerteam fra verdens to førende universiteter, Stanford og Harvard, bag en hel ny og endnu ikke offentliggjort undersøgelse over produktion af forskning i verdens førende lande i uddannelse.

“Danmark er et meget veluddannet land med en generel høj standard i uddannelsessystemet. Men vores undersøgelse viser, at produktionen af forskning i Danmark er lidt skuffende, for den er ikke særlig høj”, siger Caroline Hoxby.

Undersøgelsen påviser, at autonomi har stor betydning for produktion af topforskning. Forskningsproduktionen på et universitet øges nemlig markant, jo mere autonomi og lokal konkurrence fra andre institutioner det enkelte universitet har:

“Politikere kan derfor øge output af forskningen fra universiteterne ved at give

dem mere autonomi og få dem til at konkurrere om ressourcer, fakulteter og studerende”, hedder det i undersøgelsens konklusion.

Fejlslået politisk styring

Den danske regering har siden 2003 satset markant på den politisk styrede strategiske forskning, som har fået tilført penge svarende til en stigning på 438 procent. I den samme periode har Det Frie Forskningsråd kun oplevet en stigning på 29 procent. I 2009 får Det Strategiske Forskningsråd 969 millioner kroner, og Det Frie Forskningsråd lidt over 1,2 milliarder kroner.

Dansk forskningspolitik kan med regeringens øgede prioritering af den strategiske forskning dermed meget vel være slået fejl, når man kigger på resultaterne i den amerikanske undersøgelse, pointerer lektor i økonomi på Aarhus Universitet Christian Bjørnskov, som er blevet forelagt undersøgelsen af Magisterbladet.

“Med denne undersøgelses resultater peger alt på, at den danske politik inden for forskning bevæger sig i den forkerte retning. Regeringen forsøger at give flere penge til forskning, men undersøgelsen viser, at det bliver mindre og mindre effektivt, fordi pengene øremærkes politisk til bestemte områder”, siger Christian Bjørnskov.

Hidtil har det været et åbent spørgsmål, om det er forskningsfrihed eller mere politisk styring mod strategiske områder, der er mest effektiv, men det giver den amerikanske undersøgelse nu svar på, pointerer Christian Bjørnskov.

“Det særlige her er, at undersøgelsen gennem sin metode viser ikke kun det generelle billede, men bliver konkret og påviser, at jo mere autonomi og konkurrence der er, jo mere effektiv bliver forskningen. Man kan derved estimere, hvor meget output der kommer, hvis man øger investeringerne i de enkelte universiteter. Undersøgelsen viser, at der kommer mere forskning, som er så nyt, at det kan patenteres, når universiteterne har høj selvbestemmelse”, siger Christian Bjørnskov.

Danmark ligger i midten

Undersøgelsen er foretaget gennem kvalitative interviews med 196 universiteter fra 14 europæiske lande. Resultaterne herfra bliver sammenholdt med den internationalt anerkendte Shanghai-Ranking, der måler universiteternes produktivitet ved at opgøre antallet af publikationer, citationer og hædersbevisninger såsom Nobel- og forskningspriser fra universiteter i hele verden.

Undersøgelsen placerer Danmark på en plads midt i feltet og efter lande som Sverige, Italien, Australien og Holland. USA topper suverænt listen foran England og Canada.

De punkter, der især trækker ned for Danmark, er det lave antal ansatte professorer per universitet, at de ansatte professorer ofte er tidligere studerende fra samme universitet (endogamy), og at de danske universiteter mangler konkurrence, forklarer Christian Bjørnskov.

“For eksempel har Sverige rigtig mange professorer, mens de fleste undervisere i Danmark ender med et lektorat. Den

Vores undersøgelse viser, at produktionen af forskning i Danmark er lidt skuffende, for den er ikke særlig høj”.

Caroline Hoxby, professor i økonomi, Stanford University

Professor i økonomi fra Stanford University Caroline Hoxby står bag en ny undersøgelse, der påviser, at den danske regerings store investeringer i strategisk forskning er fejlslået.

næsten helt private Handelshøgskolan i Stockholm er desuden stedet i Skandinavien, når det gælder topforskning inden for samfundsvidenskab. Skolen har tiltrukket topøkonomer på en række områder. Der mangler vi i Danmark den samme grad af konkurrence til og mellem de offentlige universiteter. Forskningsprojektet peger tydeligt på, at konkurrencen er enorm vigtig for graden af produktivitet”, siger Christian Bjørnskov.

Caroline Hoxby understreger, at når det kommer til produktivitet inden for forskning, er det meget vigtigt at kigge fremadrettet og ikke tilbage. Den tilgang er oftest svær for ledende politikere, som gerne kigger tilbage historisk for at bestemme, hvilken type forskning der er mest produktiv, og som der dermed fremadrettet skal sættes på, siger hun:

“Når man vælger forskningsfelter, skal man kigge på, hvor fleksible de er, og hvor hurtigt man kan dreje forskningen videre i en ny retning. Den finger på pulsen har en regering ikke. Det har derimod forskerne, og det er derfor godt, når universiteterne har meget autonomi og selv kan bestemme over og tilrettelægge forskningen”, siger Caroline Hoxby.

Skal ikke kopiere

Selv om USA indtager en absolut førsteplads, så mener Caroline Hoxby dog ikke,

at det nødvendigvis vil være rigtigt for de europæiske lande at kopiere det amerikanske system.

“Det eneste land, som har en masse succesrige private universiteter, der er meget produktive, er USA. Men der er ikke basis for at sige, at europæiske universiteter ville producere mere forskning, hvis de indrettede sig som i USA. Det drejer sig derimod om at fremme autonomi og konkurrence”, siger Caroline Hoxby og understreger, at undersøgelsens formål ikke er at rangere lande efter, hvem der er gode og mindre gode.

“Målet med vores forskning er at vise, hvordan universiteter kan producere mere forskning. Vi vil ikke fortælle, hvordan man vinder priser, men derimod være med til at forbedre og løfte hele niveauet for forskningsproduktion overalt”, siger Caroline Hoxby.

Regeringen giver flere penge til forskning, men undersøgelsen viser, at det bliver mindre og mindre effektivt, fordi pengene øremærkes politisk til bestemte områder”.

Christian Bjørnskov, lektor i økonomi, Aarhus Universitet

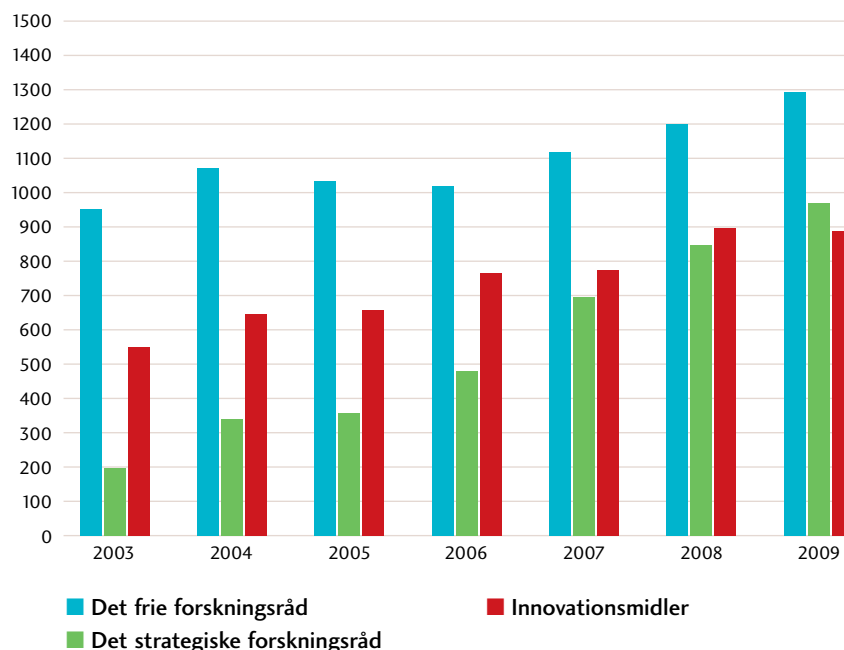
Harvard-undersøgelsen

Nyt forskningsprojekt fra Stanford og Harvard University påviser, at fri forskning kombineret med konkurrence skaber mere produktion end den politisk styrede strategiske forskning.

Fra 2003 til 2009 har den danske regering investeret 438 procent flere penge i strategisk forskning.

I samme periode har regeringen investeret 29 procent flere penge i Den Frie Forskningsråd.

Forskningsbevillinger 2003-2009 i mio. kroner i 2009-priser

Norge: tæt politisk styring af forskningskroner

DET NORSKE FORSKNINGSRÅD blev ommøbleret i 2002. Men ligesom før reformen har 15 beviligende ministerier stadig stor indflydelse på, hvad forskningskronerne bliver brugt til.

af Thomas Böttcher · tb@dm.dk

I modsætning til i Danmark er der kun ét forskningsråd i Norge. Det er organiseret i tre divisioner: en videnskabsdivision (frie midler), en division for innovation (strategisk forskning) og en division for store satsninger (både grundforskningsmidler og strategiske midler).

Strukturen stammer fra 2003, hvor nordmændene efter en omfattende evaluering gennemførte en omorganisering af rådet. Før da var rådet inddelt i seks fagområder, der havde ansvaret for den faglige ledelse inden for de enkelte fagområder.

Omorganiseringen skabte en mere forenklet og centraliseret struktur, som samtidig dæmmede op for nogle af det gamle systems uheldige bieffekter, mener den daværende sekretær for evalueringen, Finn Terje Simonsen.

“Vi er i dag mere funktionsorienterede i modsætning til den tidligere inddeling i faglige områder. Problemet var førhen, at der ofte var en række opgaver, der faldt uden for de enkelte fagområders kompetencer og derfor ikke blev taget op, ligesom der var en konkurrencestrid mellem de forskellige organer”, siger han.

Men nok så vigtigt er, at den nye struktur giver anledning til et tættere samarbejde på tværs af fagskel og forskningstyper.

“Strukturen giver mulighed for at lave horisontale og vertikale samarbejder. Vertikalt mellem fag og temaer, og hori-

sonalt mellem dem, som arbejder med grundforskning, og dem, som arbejder med anvendt forskning og innovation. Der er en større dynamik i den nye organisation, og det er lettere at knytte an til relevante samarbejder og netværksdannelse”, siger Finn Terje Simonsen.

15 ministerier giver penge

Trods den omfattende reform er der dog stadig væsentlige økonomiske forhold, som ikke er ændret med den nye struktur. Til forskel fra i Danmark modtager det norske forskningsråd midler fra 15 forskellige ministerier, der hver især er meget interesseret i at være med til at bestemme, hvad pengene går til.

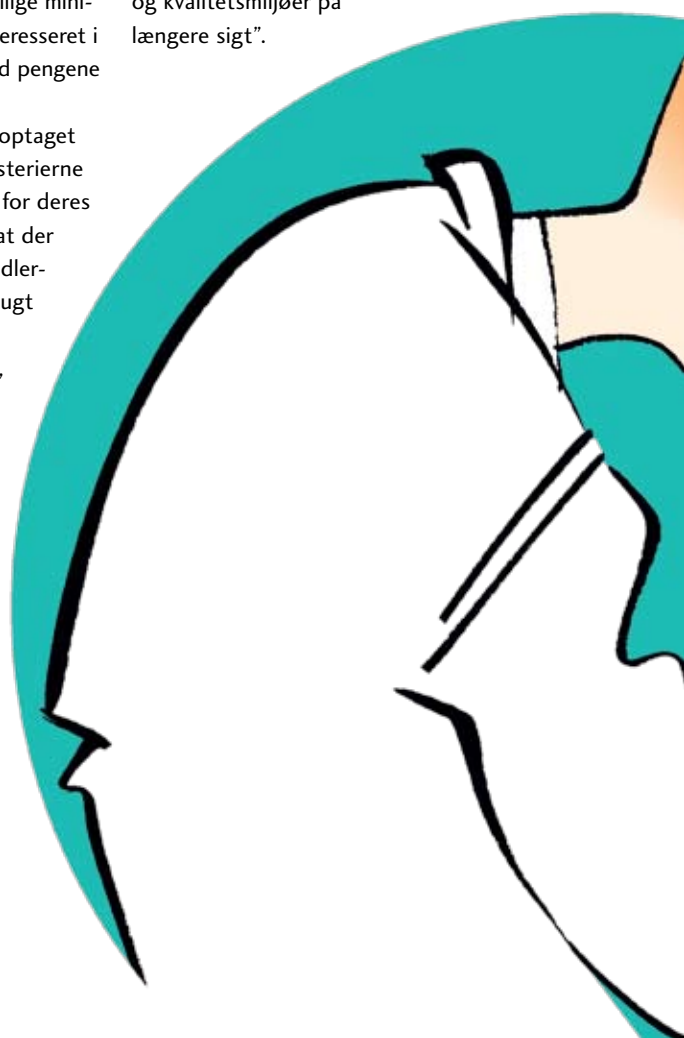
“Hvert af de 15 ministerier er optaget af forskning, som kan skaffe ministerierne tilstrækkelig videnskabsgrundlag for deres politikudformning. Det betyder, at der er en stærk styring med, hvad midlerne fra hvert ministerium bliver brugt til”, siger Tone Vislie, specialkonsulent i Divisionen for Videnskab, der forvalter ca. 20 procent af den offentlige finansiering af den norske grundforskning.

Det er dog ikke alle, der er tilfredse med det nye forskningsråd. At den norske regering valgte at oprette en division for innovation blev fra flere sider tolket som et forsøg på at opnå endnu større politisk styring af forskningen.

Andre mener, at opdelingen i divisioner frem for fagområder har ført til, at det private erhvervsliv har fået endnu større

indflydelse på tildelingen af midler, en tildeling, der samtidig bliver styret af kortsigtede krav takket være ministeriernes øremærkning af midlerne. Som blandt andet rektor Lars Moe, Norges Veterinærhøjskole, peger på:

“Øremærkningerne fungerer som en relevansafgrænsning og virker kortsigtet, fordi politikformuleringen i ministerierne ofte har et kort perspektiv. Det er problematisk, fordi fx veterinærmedicinsk forskning og anden biologisk forskning har behov for at opbygge kompetencer og kvalitetsmiljøer på længere sigt”.

Sverige: Regering satser på strategisk forskning

FORSLAG FRA NYERE UDREDNING til den svenske regering om at centralisere forskningen og gøre den mere strategisk blev kritiseret og siden droppet. Alligevel investerer Sverige i dag flere penge i strategisk end i fri forskning.

af Martin Ejlersen · me@dm.dk

Strategisk eller fri forskning. I Sverige ligner diskussionen umiskendeligt den, vi har herhjemme. Den svenske regering besluttede i 2007 at evaluere forskningssystemet, som man nu er i gang med i Danmark.

I marts 2008 blev Sveriges forskningsminister, Lars Leijonborg fra Folkpartiet, med ud-

redningen "Forskningsfinansiering – kvalitet og relevans" opfordret til at forstærke den strategiske planlægning af forskningen gennem en nyetableret og centralstyret forsknings- og innovationsmyndighed. Men den anbefaling mødte så kraftig kritik blandt statslige interessenter, universiteter og faglige organisationer, at forslagene i udredningen blev forkastet, forklarer Ann Fritzell, der er chefudreder i SULF, universitetslærernes, forskernes og doktorernes faglige og professionelle organisation i Sverige.

"Udredningen foreslog at formindske eksterne finansieringer og at samle de forskellige råd i en central organisation, men det var der ikke mange, som troede på. Det er mere fordelagtigt at have flere steder og forskellige finansieringsformer, som forskere kan søge, hvis de nu får et nej et sted. Der bliver på den måde desuden flere perspektiver på bedømmelserne. Pluralismen i forskningen og i finansieringen fremhævede mange som en fordel, og det blev der altså lyttet til", siger Ann Fritzell.

Strategisk forskning størst

Alligevel investerer den svenske regering i dag flere penge i strategisk forskning end i den frie forskning. Strategiske satsninger er sågar et helt nyt begreb i svensk forskningspolitik, som blev introduceret i forbindelse med "forskningspropositionen", som regeringen fremlagde i oktober 2008. Af de fem milliarder ekstra kroner, som regeringen har bevilget til forskning og innovation i perioden 2009-2012, går de 1,8 mia. kroner til strategisk forskning. Yderligere 675 millioner kroner går direkte til Sveriges fire statslige forskningsråd, FAS, Formas,

Vinnova og Vetenskabsrådet og dermed til strategiske forskningsområder, hvor der især satses på medicin og naturvidenskab. Det kritiserer Ann Fritzell.

"På den måde har man tæt defineret, hvad der skal forskes i. Vi synes derimod, at det er vigtigt at have en bred forskning, for det er svært at sige her og nu, hvad der langsigtet er det rette at satse på. Man risikerer med denne politisering af forskningen at mindske beredskabet for en usikker fremtid", siger Ann Fritzell.

Hun forklarer, at de fire råd deler penge ud efter tre kriterier: Forskningen skal tilgodese samfundsbehov, der skal i forvejen findes forskning i området inden for Sverige, og forskningen skal knytte an til næringslivet. Derfor deles pengene hovedsageligt ud inden for medicin, klima og teknik.

"Vores kritik af denne fordeling er mere principiel og går på, at politikere ikke kan og derfor heller ikke burde bedømme, hvad der er relevant og kvalitetsmæssig forskning. Men der er et ønske i regeringen om at styre videnskaben ud i industrien, så forskningen bliver et middel til økonomisk vækst. Denne mere kortsigtede tilgang prøver man at styre ved strategiske satsninger. Når det gælder om at bevise dette, kender jeg endnu ikke til forskning, som viser, at det er det rette. Satsninger på uddannelse og forskning hænger sammen med økonomisk vækst. Det ved vi", siger Ann Fritzell.

Stress eller læring, når arbejdet laves om

Har læringen overtaget, giver det kompetence, som reducerer stressen. Men har stressen overtaget, bliver vores kapacitet til læring mindre.

To læger og to psykologer fra en arbejdsmedicinsk klinik har i bogen "Forandring som vilkår. Om udvikling og ledelse af arbejdsmiljø" samlet deres erfaringer fra mange arbejdspladser om, hvad der sker med arbejdsmiljøet,

- når arbejdspladser fusionerer
- når der indføres nye strukturer
- når der indføres nye ledelsesfilosofier (Lean, den lærende organisation m.fl.)

De gode viljer står i kø

Når ledelsens planer offentliggøres, hører det sig til i dag, at arbejdsmiljøet – ikke mindst det psykiske – har en markant plads blandt de formål, man ønsker at tilgodese. Men når planerne bliver til hverdag, trænger problemerne sig på. Forfatterne skriver:

"Meget tyder på, at implementeringen af top-down-forandringsprocesser, hvor medarbejderne i bedste fald orienteres i god tid, men ikke involveres som aktive deltagere, og hvor ledelsen tror, at de har styr på udviklingen, ikke alene har begrænsede muligheder for succes, men også bidrager til at stresser medarbejdere (og ledelse) endnu mere".

Påstanden eksemplificerer forfatterne med erfaringer med indførelse af team-organisering på en arbejdsplads til erstatning for et mere hierarkisk system. En organisering, som skulle give de ansatte større indflydelse og kortere beslutningsgange i hverdagen, men som af de ansatte oplevedes som uklare kompetencer og usikkerhed om opgavefordeling – en effekt, som ifølge

forfatterne iagttagelser skyldes, at den nye organisation alene er udviklet i ledelsen, og at den bliver præsenteret som en færdig model. Forfatterne konkluderer da også, at "ledelse er altså ikke noget, der udøves oppefra og ned af en leder, der er hævet over medarbejderne, men noget, der foregår indefra og ud af en leder, der aktivt deltager i de organisatoriske processer".

Et er teori, noget andet praksis

"Jamen, jeg går skam også ind for medarbejderinvolvering".

Sådan svarer mange ledere, når anbefalingerne flyver gennem luften. Så er den gode vilje til stede. Men alligevel er oplevelsen hos de ansatte ofte en ganske anden. De oplever, at det psykiske arbejdsmiljø er belastet, og stressen lurer i krogene. Hvad gør man så?

Forfatterne anbefaling er afholdelse af et arbejdsmiljøseminar, der varer nogle timer eller en hel dag. Vigtigt er det, at seminaret ledes af det, de kalder en forandringsagent, og ikke af ledelsen.

"Forandringsagenten skal sætte deltagerne forskellige holdninger i spil over for hinanden, men naturligvis have føling med, at der ikke opstår ødelæggende konflikter".

Mødelederens opgave er at afdække holdninger og oplevelser, så grundene til ledelsens og de ansattes meget forskellige oplevelse af medarbejderinvolvering kan blive afdækket og herefter få samlet forslag til handlinger. Mødelederen skal samtidig holde styr på de uformelle le-

Kurt Rasmussen, Kent Nielsen, Ole Carstensen og David Glasscock: "Forandring som vilkår. Om udvikling og ledelse af arbejdsmiljø"; Børsens Forlag, 2008, 264 sider, 460 kr. (bogklubpris 399 kr.).

dere på arbejdspladsen, "ledere", som kan være positive eller hæmmende over for processen.

Ring og få gode råd og hjælp

I DM's sekretariat er der ansat flere arbejdsmiljøkonsulenter, som har erfaring med enten at afholde korte arbejdsmiljøseminarer på arbejdspladser for DM-medlemmer eller hjælpe med at finde den rette eksterne konsulent til opgaven. Det drejer sig både om undervisnings- og forskningsarbejdspladser og arbejdspladser i den offentlige forvaltning. Er der arbejdsmiljøproblemer hos dig, så ring til DM's sekretariat på 38 15 66 00.

Kun et par timer

Hvis alt lykkes, kan et arbejdsmiljøseminar på måske bare et par timer flytte en hverdag.

• problemoplevelse:	fra diffus	til	konkret
• holdninger:	fra individuelle	til	fælles
• adfærd:	fra brok	til	forslag til handling

Psykiske lidelser

Antallet af anmeldte psykiske lidelser er i perioden 1993-2006 mere end femdoblet fra 562 anmeldelser i 1993 til 2.914 i 2006.

Fik du en klimapakke under juletræet?

København skal være vært for FN's Klimakonference her i 2009. Den ligger i forlængelse af en række andre klimakonferencer i og uden for FN's regi, og ordet er som sådan ikke nyt – selv om det ikke er med i moderne centrale ordbøger som Nudansk Ordbog, Retskrivningsordbogen, Nye ord i dansk på nettet eller Den Danske Ordbog. Det kommer nok heller ikke med nogen steder, dertil er ordet for banalt og ordinært. Det er nemlig opbygget af i forvejen kendte første- og andetled, og disse led kan man slå op og ud fra oplysningerne selv slutte sig til betydning, stavning, bøjning m.m. Ord af denne type kommer yderst sjældent med i ordbøger – det skulle da lige være som eksempel på en banal sammensætning – og det er dem vi danner masser af: *klimatopmøde, klimamøde, klimaministerium, klimaangivelse, klimaforskning, klimakommission klimaudfordring*.

Klimapakken – under juletræet – kunne man læse om i gratisavisen Urban i begyndelsen af december 2008:

“Sidste år var det geder til Afrika. Nu er den nye samvittighedsgave klar. En klimapakke med et ton CO₂. Lige til at lægge under juletræet. Det er energiselskabet Nordjysk Elhandel der sælger pakken, og der følger et energitjek af hjemmet med”.

Ordet *klimapakke* er ellers tidligere (fra o. 2000) brugt i betydningen “samlet tiltag for at bevare jordens klimatiske forhold uændret”, og det er gerne brugt i forbindelse med “EU's klimapakke”. *Klima* er efter

Hvem er Ordspætten?

Bag Ordspætten gemmer sig en anerkendt sprogforsker, hvis navn redaktionen selvfølgelig kender. Når Ordspætten er anonym, er det, fordi Ordspætten skal kunne komme med sine sproglige kommentarer, uden at en institution bliver taget til indtægt for dem. Der kan jo ofte være flere lige gyldige forklaringer på det samme sproglige fænomen.

hvad Nudansk Ordbog oplyser 1) det gennemsnitlige vejrforhold i et større område, jf. *tropisk klima*, 2) forhold indendørs, jf. *indeklima*, og 3) forholdet mellem mennesker, jf. *arbejdsklima*. Her er *klima* brugt på en lidt anden måde end traditionelt, idet der er forudsat en klimaændring til noget værre, til noget som skal styres o.l.

Denne måde at bruge ordet *klima* på genkendes i andre nye ord med *klima* på førstepladsen. Ordet *klimacertificering* er i dansk fra 2008, og et eksempel er fra en netartikel på Akademiet for de Tekniske Videnskabers hjemmeside 17. marts 2008:

“Vi skal også udvikle metoder til klimacertificering, nøjagtig som vi gjorde med miljøcertificering. Alle virksomheder kan få målt deres “carbon footprints” efter samme målestok”.

At *klimacertificere* vil sige at give produktion og øvrig håndtering af varer en karakter for i hvor høj grad den opfylder kravene til lavt udslip af CO₂ og til at en virksomhed kan opnå et *klimacertifikat*.

Ordet *klimatisme* er også helt nyt. Det er

nedsættende og betegner det at se frygten for klimaforandring som en fanatisk trosretning. Det er endnu ikke så almindeligt. Mindre nedsættende er ordet *klimaskeptiker* som er fra o. 2004. Det er personer som mener at problemet med den globale opvarmning måske ikke er så voldsomt.

Klimakaravane kaldes en bus som besøger skoler i landet med undervisning og debat om klimaforandringer og energibesparelser blandt de unge. Det begyndte i 2007.

Klimakompensation (fra 2007) giver man når man skal ud at flyve, og beløbet som man giver, bruges til at investere i at begrænse udledningen af CO₂ et andet sted. Hertil er også verbet *klimakompensere* fra 2007. Et bevis for at man gør det, kaldes også et *klimacertifikat*.

Nu er året og ikke mindst det kommende 2009 andet end klimakonference og de deraf afledte nye ord. Her kan Ordspætten henvise til 32 nye spændende ord på adressen www.dsn.dk under menupunktet “Endnu flere nye ord – ord fra 2008” eller til Politikens Hvem Hvad Hvor 2009, side 402-3.

EN FREDAG FORMIDDAG I HR-AFDELINGEN...

Tadaaa! - så fandt jeg en ny medarbejder til Johns stol!
En AC fuldmægtig med HR baggrund

Hvordan fandt du ham så hurtigt?

På magisterjob.dk

Søger du også en AC fuldmægtig med HR baggrund til din virksomhed?

Så brug magisterjob.dk.

Magisterjob er jobportalen for jobsøgere med en akademisk uddannelse. Magisterjob.dk bruges af kandidater inden for naturvidenskab, samfundsfag og humaniora, som vil have job i både det offentlige og det private erhvervsliv.

Magisterjob.dk er med i Profiljob.dk netværket, der er Danmarks vigtigste jobportal for ledere og specialister. Bag netværket står 14 faglige organisationer med mere end 300.000 højt kvalificerede profiler.

Hver eneste uge besøger mere end 40.000 jobsøgende ledere og specialister Profiljob.dk netværket.

Derfor rammer du både bredt og relevant med en annonce på magisterjob.dk.

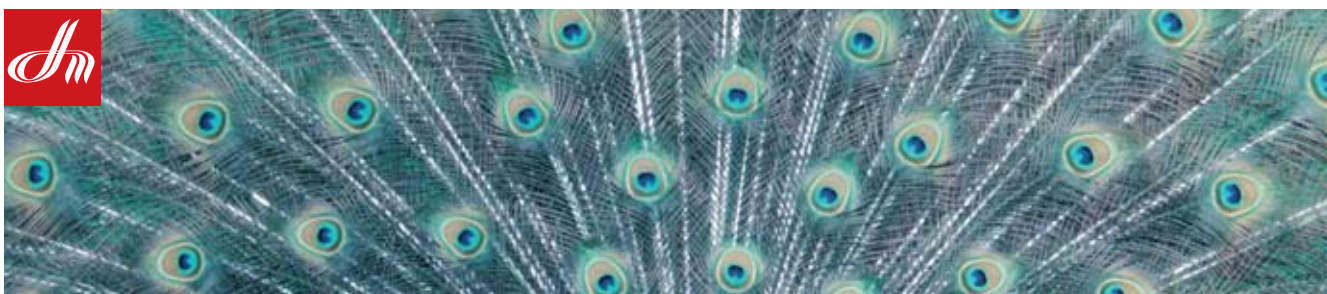
Vil du vide mere om annoncer på magisterjob.dk?

Kontakt DG Media as på telefon 70 27 11 55.

Løs rekrutteringerne effektivt!

Læs Profilnyt artiklerne om job- og arbejdsmarkedet på Profiljob.dk

magisterbladet

Sæt din karriere i spil – styrk dit netværk!

DM sætter fokus på karriereudvikling gennem netværkeri. Derfor holder vi 2 arrangementer for medlemmer i henholdsvis **Nordsjælland** og **Fyn** i marts og april.

Til arrangementerne får du mulighed for at dele viden, erfaringer og udfordringer med andre medlemmer.

DM's konsulenter fortæller om de nye muligheder for at danne lokale netværksgrupper – såkaldte fagceller. Der bliver også afsat tid til konkret netværksdannelse – så du kan gå fra mødet med nye kontakter.

Netværksdelen kombineres med "kunstnerisk input", og der bliver også tid til spisning.

Det er gratis at deltage i arrangementerne.

Humblebæk den 10. marts 2009, kl. 17-21

- Rundvisning på Louisiana, Max Ernst udstilling
- Spisning på Louisiana Café

Tilmelding senest 17. februar 2009

Odense den 16. april 2009, kl. 17-21

- Rundvisning på Brandts Klædefabrik
- Spisning på Cafe Biografen

Tilmelding senest 26. marts 2009

www.dm.dk/dmkalender

... ❖ "Netværksarrangementer"

DM Offentlig

Leder: Basislønsystemet
– en 10-års-jubilar

Side 44

De lokale bliver internationale

Side 45

Samspil med verden

Side 46

Professionel på den
internationale miljøfront

Side 47

Boom i fleksible lønpakker

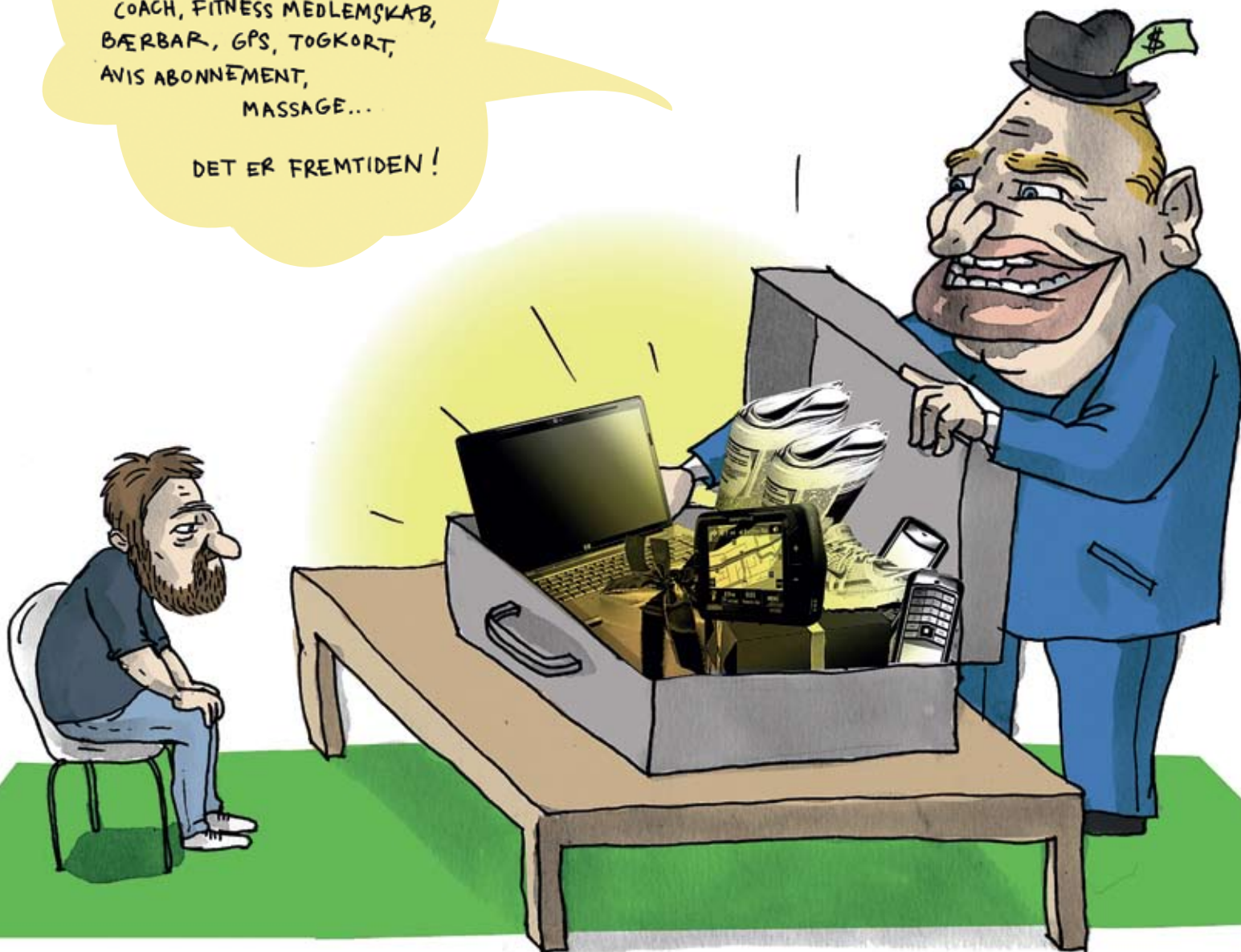
Side 48

Indirekte anerkendelse
på lønsedlen

Side 50

LØN I PENGE ER NU
LIDT OLDSCHOOL MIN VEN.
KIG HER:
COACH, FITNESS MEDLEMSKAB,
BÆRBAR, GPS, TOGKORT,
AVIS ABONNEMENT,
MASSAGE...

DET ER FREMTIDEN!

Basislønsystemet – en 10-års-jubilar

Basislønsystemet – populært kaldet “Ny løn” – blev i forbindelse med sit 10-års-jubilæum for nylig ikke fejret, som jubilarer almindeligvis gør. Tværtimod viste en undersøgelse blandt DM’s offentligt ansatte medlemmer, at et stort flertal ikke nærer de varmeste følelser over for lønsystemet.

Det kunne være en grund til at læne sig tilfreds tilbage og konstatere, at DM er i fin overensstemmelse med medlemmernes holdning. Ikke nok med, at medlemmerne stemte imod Ny løn dengang i 90’erne, DM har siden arbejdet ihærdigt på at skaffe medlemmerne så mange penge som muligt gennem centralt aftalte generelle lønstigninger eller ligeså centralt aftalte tillæg. Overenskomstresultatet 2008 er bare et eksempel.

Men omvendt kunne det være fristende at konkludere, at det er DM’s ansvar, at de lokale midler er så få, at det næsten ikke kan betale sig at forhandle om dem...

Min påstand er, at der altid har været midler nok til meningsfulde, årlige lønforhandlinger – men at modparten mangler mod og vilje til at påtage sig det ansvar, Ny løn medfører for dem!

Det gamle, næsten rent anciennitets-baserede lønsystem var efter manges mening ikke længere tidssvarende i 90’erne. Nyuddannede kolleger fik en meget lav startløn i en tid med skyhøje renter på studielån m.m., de nye kolleger, der kom ind i det offentlige, kunne ikke aflønnes efter indsatsen osv. Der var rimelig stor frustration over det gamle system og dermed også en positiv stemning for en større løndifferentiering.

Prisen for de forholdsvis store løntrinsstigninger i starten af anciennitetsskalaen i det nye system var færre trin og ikke mindst en slutløn,

der var og er betydeligt lavere end i det gamle system. Men samtidig kom så retten til årlige lønforhandlinger.

Mange kollegaer kunne se en del faresignaler i modellen. Vil vores livsløn falde i medfør af den meget korte lønskala og lavere slutløn? Vil modparten bruge lønkroner til finansiering af budgethuller andre steder? Er de offentligt ansatte ledere parate til ikke bare at tildele tillæg til nogle få kolleger og, ikke mindst, at begrunde et afslag for de kollegaer, der ikke får del i tillægskronerne?

Vi har nu gennem 10 år med Ny løn oplevet, at aftalte beløb ikke blev udmøntet, at kommuner forsøgte at bruge lønkroner til finansiering af budgethuller, og at lederne ikke turde føre en aktiv lønpolitik.

Men det er ikke penge i de lokale budgetter, der har manglet. Som en klog leder har sagt: “Hvis man vil, kan man altid finde penge i budgetterne – det er et spørgsmål om prioritering!”

Nogle ledere ser stadigvæk ud til at handle efter devisen “Arbejdet bærer lønnen i sig selv” – og vi oplever p.t. mange steder, at modparten på det kommunale område prøver at aflyse lønforhandlinger 08 og 09, fordi der for første gang i lang tid ikke direkte er afsat penge til årlige lønforhandlinger ved den seneste overenskomst.

Mange arbejdsgivere opfatter stadig ikke, at vores løn består af både basisløn og tillæg. Tillæg opfattes mange steder, særligt på det kommunale område, som en merudgift, man helst vil være fri for.

Dråben, der for mig fik bægeret til at løbe over, var arbejdsgivernes tilflugt i et begreb fra det gamle lønsystem, særstilling-begrebet, for effektivt

at begrænse fagforeningers mulighed for at sætte magt – den individuelle konfliktmulighed - bag forhandlingerne. Dette gælder naturligvis særligt i forhold til lønkrav ved nyansættelse.

Man kan naturligvis diskutere, hvorvidt dette magtmiddel er hensigtsmæssigt. I denne sammenhæng synes jeg bare, at det er højst besynderligt, at den part, der mest ivrigt stræbte efter introduktion af Ny løn, lige pludselig tyr til begrebsverdenen fra det hedengangne “gammel løn”.

Hvem gør det så meget vanskeligt for “Ny løn” at udvikle sig til en succes?

DM Offentlig er sektorblad for magistre ansat i stat, regioner og kommuner. Bladet udkommer fire gange om året. Næste nummer udkommer 11. april 2009

Redaktionen: Peter Grods Hansen, Dieter Delling, Karin Hjortshøj Pedersen og Eva Jensen

Redaktionssekretær: Pernille Siegumfeldt

Forsideillustration: Klara Swantesson

De kommunale bliver internationale

To år efter kommunesammenlægningen er de nye kommuner for alvor ved at få øjnene op for perspektiverne i det internationale arbejde. Satsningerne spænder vidt i både indhold og ambitionsniveau, når de lokale bliver internationale

Af Pernille Siegumfeldt psi@dm.dk

Det internationale arbejde har mildest talt ikke stået øverst på kommunernes "to-do-liste" i de senere år, hvor reformen har krævet den største opmærksomhed. Men i takt med at de nye organisationer falder på plads, retter blikket sig for alvor mod verden på den anden side af kommunegrænserne.

Mens kun 41 procent af kommunerne i 2005 havde en formel byrådsbeslutning at basere deres internationale indsats på, gælder det i dag for 72 ud af 98 kommuner. Og i 28 kommuner ligger der tilmed en vedtaget strategi eller færdig politik på området. Det viser tal fra KL.

Nedslagspunkterne i de kommunale indsatser er vidt forskellige. Albertslund markerer sig fx stærkt på miljøområdet og er blandt andet med i EU-baserede projekter, der har til formål at udvikle energirigtige løsninger og ny miljøteknologi. Horsens satses på kulturen og samarbejder blandt andet med en estisk og en finsk by om at etablere en middelalderfestival. I Kalundborg prioriterer man erhvervslivet højest. Kommunen har for nylig etableret eget kontor i Bruxelles for at styrke lobbyarbejdet og det internationale netværk.

Kommuner med en eller flere internationale medarbejdere:

- Aalborg
- Jammerbugt
- Viborg
- Ringkøbing-Skjern
- Århus
- Kolding
- Odense
- Næstved
- Kalundborg
- Ballerup
- Bornholm
- Frederiksberg
- København

Før kommunalreformen havde kun de allerstørste kommuner bevæget sig ind på den internationale scene. I dag har langt flere taget springet op i superligaen, og det er primært de nye kommuner, der rører på sig, lyder vurderingen fra Peter Fjerring, fuldmægtig i KLs EU-kontor.

"Kommunerne bliver i dag mødt med krav om øget internationalisering, både fra det lokale erhvervsliv, fra borgerne og fra uddannelsesstederne. Samtidig hjælper ydre påvirkninger, som fx klimaforandringer og arbejdskraftens bevægelighed, den internationale satsning på vej. Flere og flere erkender, at der ikke er nogen vej udenom," siger Peter Fjerring.

Kun folkeskoleloven dikterer kommunerne at arbejde internationalt. Ellers er det ganske frivilligt, hvor højt de vil prioritere indsatsen. "Derfor er der også stor forskel på ambitionsniveauet, og skal man have succes med projektet, er det vores erfaring, at det bedst lykkes, hvis man tænker det sammen med de indsatsområder, som kommunen i forvejen prioriterer," forklarer Peter Fjerring.

"Enkelte steder holder man sig til den traditionelle udveksling med sin venskabsby, mens i hvert fald 13 kommuner er meget offensive og har fuldtidsmedarbejdere ansat til kun at arbejde med det internationale område. Derudover ansætter stadig flere kommuner fundraisere i økonomiforvaltningen, som udelukkende arbejder med at hente EU-støttemidler til kommunen", forklarer Peter Fjerring.

Og at det betaler sig, er fx Jammerbugt Kommune et godt eksempel på, siger KLs konsulent.

"Før de fire kommuner blev lagt sammen til Jammerbugt med 40.000 indbyggere, skete der kun noget i Aabybro Kommune på den internationale front. Men fra første dag i den nye kommunale struktur har byrådet arbejdet bevidst på at øge det internationale engagement. Man ansatte blandt

De danske kommuner har tilsammen 524 venskabsbyer. Listen toppes af Sverige, hvor der er 108 danske venskabsbyer – herefter følger Norge og Finland med 87 og 70 venskabsbyer.

andet en fuldtidsmedarbejder på området, og i dag er Jammerbugt med i turisme-projekter med EU-støtte, der er skabt meget ambitiøse kontakter til byer i Finland, Sverige, Norge, Polen og Tyskland, som kommunens foreningsliv allerede har glæde af, og udvekslingen af medarbejdere mellem kommunale arbejdspladser er sat i system," fortæller Peter Fjerring.

Du kan læse mere om kommunernes internationale arbejde på www.kl.dk/EU og på www.kl.dk/oversigt.

Samspil med verden

Folkeskolen, erhvervslivet, den vedvarende energi, foreningslivet. En ny, ambitiøs plan sætter ind på flere fronter med det formål at give Frederikshavn Kommune en attraktiv, internationalt orienteret profil. Stine Møller Pedersen er med til at føre strategien ud i livet

Af Pernille Siegumfeldt psi@dm.dk foto: Lars Horn/Baghuset

“Kommunen har en fed placering midt imellem Europa og det øvrige Skandinavien, og det skal vi positionere os på”, siger cand.mag. i turisme, Stine Møller Pedersen

Bill Clinton har allerede været en tur forbi Frederikshavn. Det samme har Al Gore for at tale om miljøets sørgelige tilstand. Men prominente gæster alene er ikke nok for den nordjyske kommune, der netop har vedtaget en strategi for sit fremtidige internationale arbejde.

Såvel erhvervslivet, uddannelsessystemet, energiområdet, foreningslivet og ikke mindst kommunens egne medarbejdere og 63.000 borgere skal nyde godt af den øgede internationale indsats, som byrådet vedtog umiddelbart inden jul.

“Frederikshavn Kommune har en fed placering lige midt imellem Europa og det øvrige Skandinavien, og det skal vi positionere os på. I international sammenhæng er vi ikke et udkantsområde, snarere tværtimod,” forklarer Stine Møller Pedersen. Hun er 29 år, cand.mag. i turisme fra Aalborg Universitet og fik sit første job i kommunens erhvervssekretariat i sommeren 2007. Nu er hun desuden koordinator for det implementeringsarbejde, som begynder.

Det var sammenlægningen med Skagen og Sæby Kommuner, der for alvor satte gang i ambitionerne om at knytte tættere kommunale bånd til den omgivende verden. “Det har givet benzin til overvejelserne om en stærkere international profil, at kommunen fik lidt større volumen. Men det ligger selvfølgelig også i tiden, at vi ser os selv i en global sammenhæng,” mener Stine Møller Pedersen.

Godt nok planlægger den ny Frederikshavn Kommune at skære antallet af venskabsbyer ned fra 17 til seks. Til gengæld vil man intensivere udvekslingen og netværket med de byer, der er tilbage. Fx gennem skoleudvekslinger, gennem netværk mellem virksomheder i de re-

Det har givet benzin til overvejelserne om en stærkere international profil, at kommunen fik lidt større volumen. Men det ligger selvfølgelig også i tiden, at vi ser os selv i en global sammenhæng”

spektive byer og på energifronten, blandt andet gennem et projekt om vedvarende energi i samarbejde med partnere i Shanghai, Kina.

“Derudover vil vi have øget fokus på EU og de søge- og samarbejds muligheder, som ligger i unionsfællesskabet. Fx er der masser af projekter inden for turisme, oplevelses-økonomi og vedvarende energi, som vi skal blive meget bedre til at bruge aktivt,” forklarer Stine Møller Pedersen.

Der følger ikke noget øget budget med kommunens nye internationale strategi. I første omgang tager man udgangspunkt i de kontakter, det netværk og de projekter, som allerede eksisterer.

“Men på sigt håber vi selvfølgelig at kunne udvikle indsatsen, så der på alle niveauer i kommunen skabes en bredere international forståelse. Der er i hvert fald politisk vilje til at markedsføre Frederikshavn som en kommune med internationalt vid. Og en tro på, at en sådan profil kan have en positiv effekt, så vi også i fremtiden kan tiltrække både erhvervsliv og nye borgere”, slår Stine Møller Pedersen fast.

“Det mest spændende er, når vi kan anvende den viden, vi har fra lokalt forankrede opgaver i miljøcentrene, til udvikling af nye internationale projekter, hvor flere lande er med. Det tror jeg, vi kommer til at se mere og mere af fremover,” siger biolog og international koordinator Peter Hahn, Miljøcenter Aalborg

Professionel på den internationale miljøfront

Det gode ry fra amtets tid er fulgt med over, og i dag betragtes Miljøcenter Aalborg som en rigtig god samarbejdspartner i EU-regi. Arbejdet involverer flere og flere medarbejdere. Biolog Peter Hahn prøver at bevare det store overblik

Af Pernille Siegumfeldt psi@dm.dk foto: Lars Horn/Baghuset

Da startskuddet til et nyt rammeprogram inden for EUs strukturfond blev givet, stimlede fagfolkene sammen på Miljøcenter Aalborg for at udvikle nye projekt-ideer. En intensiv brain storming kastede et hav af gule sedler op på væggene, og kort tid efter lå de første projektskitser klar.

“Klimaudfordringerne er globale, og derfor vender billedet også mere og mere udad hos os. Udviklingen af nye internationale projekter går på to ben. Et, hvor vi kobler os på allerede eksisterende transeuropæiske projektideer - og så et andet, hvor vi selv udvikler ideerne fra grunden. Det mest spændende er, når vi kan anvende den viden, vi har fra lokalt forankrede opgaver i miljøcentrene, til udvikling af nye internationale projekter, hvor flere lande er med. Det tror jeg, vi kommer til at se mere og mere af fremover”, forklarer Peter Hahn.

Peter Hahn kom fra en stilling som biolog i Nordjyllands Amt og sidder i dag i stabsfunktionen på Miljøcenter Aalborg, hvor han ikke mindst bruger mange arbejdstimer på koordi-

nering og projektledelse af centrets internationalt funderede arbejde.

Opgaverne ligger primært i EU-regi, hvor en hjemmeside har systematiseret oplysningerne om rækken af miljø-programmer, udbuddet af workshoper samt oplysningerne om de såkaldte projektbobler, hvor ideer udvikles på tværs af landegrænser, når fagfolkene går på “speed-dating” i EUs cyberspace.

“Hvor de interregionale programpuljer tidligere primært støttede konkrete projekter, fx inden for naturgenopretning, er det i dag udveksling af knowhow, der prioriteres højt. Miljøcenter Aalborg har efterhånden fået mange personlige kontakter i det internationale miljø, så nogle gange handler det bare om at gribe knoglen, hvis noget fanger vores interesse. Men vi har heldigvis også opnået ry for at være en loyal og professionel projektpartner, så vi modtager også flere uopfordrede invitationer,” fortæller Peter Hahn.

Et netop godkendt projekt går under navnet “Aquarius” og handler om at ruste sig bedre til

implementeringen af anden generation af vandplaner. Mariager Fjord er udpeget som pilotområde i projektet, der har til formål at begrænse landmændenes udledning af næringsstoffer i fjorden og tilpasse landbruget til kommende klimaforandringer.

“Det er fantastisk spændende at få lov til at dele sit fag med miljøfolk fra lande, som har helt andre tilgange til og ideer om forvaltning af naturen og miljøet”, siger Peter Hahn. Til gengæld, tilføjer han, er det en stor udfordring at formidle al den spændende viden videre til kollegerne, som miljøcentret får via deltagelsen i de transeuropæiske projekter.

“Det er en vigtig opgave, men også svær, når hverdagen løber af sted med os alle sammen. Men når det lykkes, at vores lokale naturprojekter indgår i en større sammenhæng og giver os en øget international bevidsthed, så føles det, som om vi spiller på hele klaveret, og det er utroligt inspirerende,” siger Peter Hahn.

Boom i tilbuddene om fleksible lønpakker

Hedensted åbnede ballet i starten af 2008, og siden er kommunerne på stribe kommet ilende med tilbud om fleksible lønpakker til deres ansatte. DM kan give dispensation til at indføre bruttolønsordningerne lokalt. Men det er ikke kærlighed, der dikterer, og faldgruberne er mange, advarer DM Offentlig

Af Pernille Siegumfeldt psi@dm.dk
Illustration: Klara Swantesson

Personalegoder øger arbejdsglæden. Sådan har mantraet lydt blandt flertallet af personalechefer i kommunerne, lige siden Hedensted for et år siden som den første kommune tilbød sine ansatte en såkaldt fleksibel lønpakke.

“Flødeskum på lagkagen”, kalder HR-afdelingen på kommunens hjemmeside pakken, der blandt andet indeholder tilbud om en sundhedsforsikring, såkaldt lifecoaching, hjemme-pc, fitness, mobiltelefoni og rabataftaler om en række produkter.

“Via mængderabat og skattefordele opnår medarbejderne en

lavere pris. For at det bliver endnu bedre at være ansat hos netop os, tilbyder vi noget ekstra”, står der samme sted.

Efter Hedensted er kommunerne nærmest faldet over hinandens ben for at lancere lignende pakker til deres medarbejdere.

Ifølge en opgørelse, offentliggjort i KLs magasin Danske Kommuner i oktober sidste år, er 42 procent af kommunerne i færd med at overveje introduktionen af personalegoder, 44 procent planlægger eller er ved at indføre en ny generation af personalegoder, og 14 procent har indført dem og er i færd med at udbygge tilbuddene, som kan trækkes fra inden skatteberegningen på lønsedlen.

Siden marts 2008 har en beslutning i DMs hovedbestyrelse givet DM Offentlig mulighed for at dispensere fra foreningens generelle politik vedrørende de fleksible lønpakker. Selvom man fortsat principielt er modstander af bruttolønsordningerne, stiller DM sig derfor ikke i vejen for lokale aftaler. Men det er ikke kærlighed til ordningen, der dikterer dispensationen.

“De kommunalt ansatte DM-medlemmer skal være opmærksomme på, at de fleksible lønpakker ikke er

en gavebod. Godt nok opnår man en skattefordel – hvilket i sig selv er en etisk diskussion værd – men man betaler altså i sidste ende selv, og indimellem kommer medarbejderne oven i købet til at finansiere noget, de i forvejen har krav på, blandt andet via de centrale aftaler, fx efteruddannelse eller en hjemme-pc, som også bruges som hjemmearbejdsplads”, siger formanden for DM Offentlig, Peter Grods Hansen.

Med de mange udvidelser af tilbuddene i de fleksible lønpakker bliver det kun endnu mere uoverskueligt, hvilken værdi bruttolønsordningen egentlig repræsenterer.

“Trepartsaftalen gav en del ekstra midler til kompetenceudvikling. Overenskomstaftalen fra sidste år indeholder en del tiltag på sundhedsområdet, fx muligheden for fysioterapi og rygestopkurser. Pludselig indgår de tilbud også i lønpakker, som medarbejderne selv er med til at finansiere. Det er et vildspor, at kommunerne synes, de skal til at lege købmænd på den måde. Når private firmaer skal betales af kommunerne for at administrere ordninger, der finansieres over skatten, blander man tingene sammen på en måde, jeg ikke bryder mig om. Det er meget mere reelt, at løn bliver udbetalt i kroner og øre,” mener Peter Grods Hansen.

En fleksibel lønpakke...

...kaldes også for en bruttolønsordning og giver medarbejderne mulighed for at købe en række goder med deres løn før skat.

Når løntrækket sker inden skatteberegningen, er der mulighed for at spare op imod halvdelen af prisen på den vare, som de køber.

Blandt de mest udbredte tilbud under ordningen er hjemme-pc, bredbånd, mobil-

telefoni, avisabonnementer, fitness-ordning og massage.

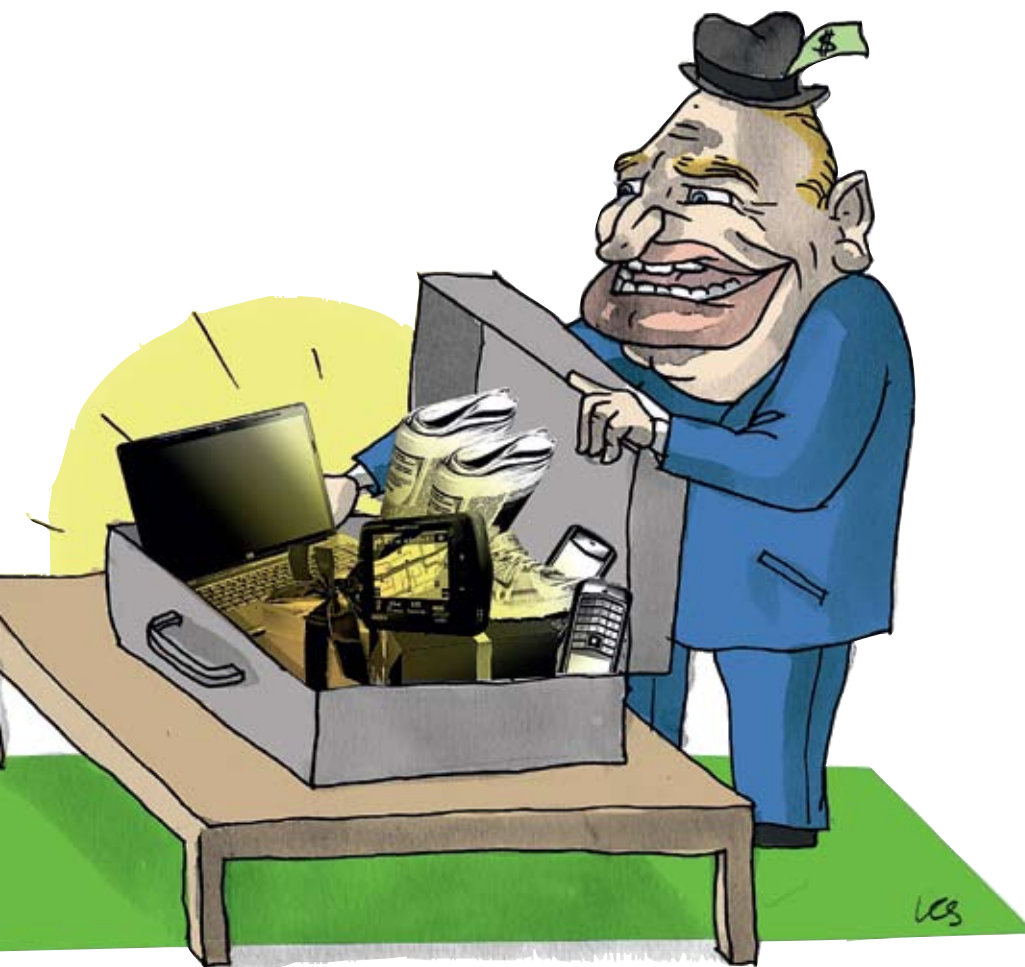
Avisen er yndlingsfryns

Et avisabonnement topper listen over de frynsegoder, som medarbejderne i Faaborg-Midtfyn Kommune har udset sig, efter at deres arbejdsplads for nylig introducerede en fleksibel lønpakke. Ud af de 2.880 ansatte,

som fik tilbuddet om forskelligt fryns, valgte 347 at få avisen som fryns. 219 satte kryds ved en pc-ordning, mens 196 besluttede sig for bredbånd.

Foran i sygehus-køen

4.200 medarbejdere i Hedensted Kommune var de første i landet, der fik tilbudt fleksible lønpakker. En del af tilbuddet i lønpakken

At en del ansatte i det offentlige deler for-
mandens tvivl, vidner en blandet tilslutning
til ordningen måske om.

I Vordingborg Kommune har 800 ud af
5.000 medarbejdere taget imod arbejds-
pladsens tilbud. På Sydvestjysk Sygehus har
300 ud af sygehusets 2.800 ansatte vist inter-
esse for at få del i personalegoderne – og i

Stevns Kommune, som er på trapperne med
en fleksibel lønpakke, er i hvert fald akade-
mikerne meget lunke.

“Selvom vi bor på landet, går vi ikke ind
for naturalieøkonomi”, siger DMernes til-
lidsrepræsentant i kommunen, Jørgen Hin-
derfelt Andersen.

Staten siger nej

Mens antallet af kommuner, der tilbyder
medarbejderne fleksible lønpakker, er ude
i et veritabelt boom, er staten i den helt
anden groft.

Ifølge en vurdering fra jurister i Perso-
nalestyrelsens kontor for overenskomst og
lønpolitik er der nemlig slet ikke hjemmel
for at tilbyde de ansatte en række perso-
nalgoder til gengæld for en kontant løn-
nedgang.

“Når finansministeren er part i over-
enskomstforhandlingerne, så står slaget
om kontante kroner og øre. Der er ikke i
de statslige overenskomster mulighed for
lokalt at aftale, at lønnen sættes ned, mod
at der ydes et personalegode. Det er derfor
ikke muligt for en statslig arbejdsgiver at
imødekomme eventuelle ønsker fra med-
arbejderne om bruttoløntræk i form af
bredbåndsløsninger, fitness-ordninger osv.
De ordninger kræver jo, at folk går ned i
løn,” forklarer Lina Gisselbæk Lauritsen,
der er jurist i Personalestyrelsen.

“Hvis de fleksible lønpakker var et
brændende ønske blandt de lønmodtager-
organisationer, vi forhandler overenskomst
med, så ville vi naturligvis overveje situa-
tionen endnu en gang. Men hverken under
overenskomstforhandlingerne i 2005 eller
i 2008 har vi fået centrale henvendelser fra
organisationerne”, konstaterer hun.

var en sundhedsforsikring, som – ifølge
udbyderen Ihi Bupa – “sikrer, at du hurtigt
kan komme på hospitalet, hvis du bliver
alvorligt syg”.

Kommune, ikke købmand

“Opmærksomheden henledes på, at
Indenrigs- og Sundhedsministeriet har
udtalt, at det som udgangspunkt ikke

er en kommunal opgave at fungere som
”indkøbskontor”.

*Uddrag af notat fra KL, dateret 26. novem-
ber 2007*

Smuk balance

Belle Balance er navnet på en af de helt
store udbydere af fleksible lønpakker.
Belle Balance har primært udarbejdet

tilbud for private virksomheder, men fik
et ben indenfor i kommunerne, da de
skruede et tilbud sammen til medarbej-
derne i Vordingborg. Også Sydvestjysk
Sygehus har overladt administrationen
af de fleksible lønpakker til den private
virksomhed.

Indirekte anerkendelse på lønsedlen

Reaktionerne blandt personalet var meget blandede, da personaleafdelingen på Sydvestjysk Sygehus i november sidste år lancerede et tilbud om en fleksibel lønpakke til de 2.800 ansatte.

“Nogle fandt tilbuddet nærmest mistænkeligt, enkelte afviste det helt blankt, men der var også mange, der gav udtryk for, at det var lige det, de havde ventet på”, fortæller Per Thomsen, konsulent i sygehusets personaleafdeling og tovholder på lønpakke-projektet.

Det kom lidt bag på Per Thomsen, at flertallet ikke var langt mere positive, for selv blev han utroligt begejstret, da han på en personalemesse for tre år siden for første gang hørte om mulighederne for at introducere en fleksibel lønpakke, også kaldet for en bruttolønsordning, som en del af lønnen.

“Nogle kalder det for skattetænkning, men jeg har ingen kvababelser, så længe man følger

de regler, der gælder. I forvejen bliver offentligt ansatte så langt fra forgyldt på lønsedlen, og hvis man kan spare 1.000-2.000 kroner om måneden, er det for mig lig med en indirekte anerkendelse, som mange her på arbejdspladsen fortjener,” siger Per Thomsen.

“Desuden er sygehuset i en situation, hvor vi har havet mod vest og kun kan rekruttere fra øst. Derfor skal vi tage alle midler i brug for at rekruttere og fastholde nye medarbejdere. Jeg bilder mig ikke ind, at folk søger job her, fordi de kan få et avisabonnement eller et medlemskab af et fitnesscenter billigere – men står valget mellem to job, så kan det måske alligevel medvirke til, at pilen peger vores vej”, vurderer Per Thomsen.

Derfor var der heller ikke langt fra Medudvalgets accept af planerne og til, at Sydvestjysk Sygehus i november 2008 præsenterede

de forskellige tilbud i lønpakken på en messe, deriblandt mobiltelefoner, et pendlerkort, life-coaching og en ulykkesforsikring.

For et flertal af de 300, der valgte at sige ja tak til en lønpakke, var avisabonnementet det mest populære tilbud, dernæst mobiltelefonen, og på en tredjeplads ulykkesforsikringen.

Per Thomsen regner med, at langt flere kommer med, når sygehusets ansatte om et år igen kan vælge blandt tilbuddene i pakken.

“Vi har haft meget kort tid til at sælge lønpakken. Næste gang skal vi ud og gøre reklame i hver eneste afdeling på sygehuset. Det er ærgerligt, hvis for mange går glip af en indirekte lønforhøjelse, fordi vi ikke har gjort tydeligt nok opmærksom på fordelene,” understreger Per Thomsen

Store armbevægelser, lille effekt

Stevnshallen i Store Heddinge er booket, og borgmester Poul Arne Nielsen siger et par ord til forsamlingen kl. 16, når Stevns Kommune den 21. januar (efter redaktionens deadline. red) inviterer kommunens ansatte til personalemesse.

Fra klokken 13 til 20 er det muligt at se og høre leverandørernes præsentationer af de produkter, som medarbejderne får mulighed for at vælge imellem, når kommunen i februar lancerer en række fleksible lønpakker. Blandt de køb, man kan trække fra i sin løn, inden skatten bliver beregnet, er blandt andet en hjemme-pc-ordning, bredbånd og bredbåndstelefon, gps, mobiltelefon, en sundhedsforsikring, aviser, tidsskrifter, life-coaching samt et medlemskab af et fitnesscenter.

Arrangementet løber af stablen som led i Stevns Kommunes kampagne for at markedsføre sig som en god og attraktiv arbejdsplads. Men i kredsen af tillidsrepræsentanter bliver initiativet modtaget yderst lukket.

“Efter alt at dømme bruger personaleafdelingen mange ressourcer på ordningen. Vi så hellere, at budgetkronerne gik til at opprioritere

efteruddannelse af kommunens ansatte samt på at undgå flere fyringer end højst nødvendigt, når nedskæringerne for alvor rammer i de kommende år”, siger Jørgen Hinderfelt Andersen, der er DMs tillidsrepræsentant i Stevns.

“Løn skal udbetales som penge. I udgangspunktet går vi ikke ind for naturalieøkonomi”, tilføjer han.

Sammen med sine TR-kolleger og kommunens chefer blev han præsenteret for kommunens planer om at introducere fleksible lønpakker, efter at beslutningen var taget.

Han ærgrer sig over, at man ikke har rådført sig med medarbejderne inden.

“Efter min vurdering er der ikke bred opbakning til, at kommunen indgår aftaler med private virksomheder, der kan udlægges som en slags skattetænkning. Det rejser mange spørgsmål af etisk karakter, og det er noget rod”, siger Jørgen Hinderfelt Andersen. Han afviser også blankt det argument, som ifølge Stevns Kommune taler for at indføre de fleksible lønpakker: de kan tiltrække nye medarbejdere og være med til at fastholde de gamle.

“Lige bortset fra, at de nyuddannede ofte slet ikke får mulighed for at vælge lønpakken, fordi man kun kan lave bruttotræk i de lokalt forhandlede tillæg, så køber jeg ikke argumentet. Det er hverken en avis eller en smart mobiltelefon, der afgør, om folk bliver. Det er derimod ordentlig løn, muligheder for efteruddannelse, gode kolleger, dygtig ledelse samt ikke mindst arbejdsopgavernes karakter”, understreger Jørgen Hinderfelt Andersen.

Få, men glade lønpakkemodtagere

En 32 sider lang, flerfarvet brochure sparkede indførelsen af fleksible lønpakker i gang i Vordingborg i den tidlige sommer sidste år.

To junidage – én i Stege Hallen og én i Medborgerhuset i Vordingborg - havde personalekontoret afsat til såkaldte Personalegodemesser, hvor kommunens ansatte sammen med deres familier kunne komme og snuse til de nye tilbud fra kommunens HR-afdeling.

Brochuren var en appetitvækker, der både oplyste om de mangeartede produkter i lønpakken samt om skattereglerne og de generelle betingelser.

“Kommunens ansatte tog rigtig godt imod tilbuddet. Der var ingen højlydt kritik og ikke meget debat om, hvorvidt det var en god idé med den lønpakke. Jeg oplevede det sådan, at mange følte, at nu var turen da omsider kommet til de offentligt ansatte”, fortæller Erik Rasmussen, der er tillidsrepræsentant for Vordingborg Kommunes 32 DM-medlemmer.

I hovedsamarbejdsudvalget var han med til at forhandle om, hvordan arbejdspladsen skulle lancere tilbuddet.

“Det var hårdt, men sjovt at være ude med de mange stande. Der kom 400 besøgende på hver messe. Især sundhedsforsikringen viste sig at være populær. Men det undrede mig dog lidt, at kun lidt under 1.000 besluttede sig for at benytte et af tilbuddene”, siger Erik Rasmussen.

Registreringen af køberne foregik efterfølgende på en hjemmeside, som blev administreret af firmaet bag lønpakke-tilbuddet, Belle Balance.

Som begrundelse for at indføre ordningen har Vordingborg Kommune sagt, at den vil være blandt de 10 mest attraktive kommunale arbejdspladser i Danmark. Buketten af tilbud i lønpakken er en del af forsøget på at tiltrække nye medarbejdere og holde på de dygtige.

“Der er ingen, som kobler kommunens stramme økonomi sammen med tilbuddet, selvom det reelt giver kommunen en lavere skatteindtægt. I forvejen gnaver fx de privatansatte jo på samme ben. De har benyttet sig af den slags tilbud i årevis, så det har vi ikke dårlig samvittighed over”, forklarer Erik Rasmussen.

“Desuden kan hver enkelt medarbejder frit vælge, om vedkommende vil være med eller ej. Og i dag, et halvt år efter indførelsen, får jeg kun positive tilkendegivelser fra de medarbejdere, som har valgt lønpakken.”

Jeg bilder mig ikke ind, at folk søger job her, fordi de kan få et avisabonnement eller et medlemskab af et fitnesscenter billigere – men står valget mellem to job, så kan det måske alligevel medvirke til, at pilen peger vores vej”

Per Thomsen, Sydvestjysk Sygehus

Vi så hellere, at kommunens budgetkroner gik til at opprioritere efteruddannelse af kommunens ansatte samt på at undgå flere fyringer end højst nødvendigt, når nedskæringerne for alvor rammer i de kommende år”

Jørgen Hinderfelt Andersen, Stevns Kommune

Jeg oplevede det sådan, at mange følte, at nu var turen da omsider kommet til de offentligt ansatte”

Erik Rasmussen, Vordingborg Kommune

*Af Pernille Siegumfeldt psi@dm.dk
Illustration: Klara Swantesson*

ARBEJDSMILJØ

Trivsel – en guide til motivation og arbejdsglæde

Thomas Milsted

Danske virksomheder tillader ansatte at arbejde sig halvt ihjel. Virksomhederne skruer igen og igen op for forventningerne. Dette konstante pres devaluerer i bedste fald de skandinaviske arbejdsværdier som tillid, respekt og lav magtdistance. I værste fald dræber det arbejdsglæden, det menneskelige overskud, venligheden og nærværet mellem kolleger. Og så trives ingen. *Jyllands-Postens Forlag, 2008, 200 sider, 199 kr.*

ARKÆOLOGI

KUML 2008, Årbog for Jysk Arkæologisk Selskab

Dette års KUML indeholder artikler om: kogegruber, en revurdering af jernalderens dyrehold, detektorfund og bebyggelse, Gevninge – ledet til Lejre, Kongens borg på Kalø, badstuer i middelalderen og kakkelproduktion i Danmarks middelalder og renaissance. *Aarhus Universitetsforlag, 2008, 354 sider, 200 kr.*

BIOGRAFI

Einsteins univers – En fysikers tanker om natur og erkendelse

Helge Kragh

I "Einsteins univers" redegøres for den berømte fysikers placering i videnskabshistorien, og hovedtrækkene i hans vigtige bidrag til relativitetsteori, kvantefysik og kosmologi forklares. Bogen gennemgår også Einsteins filosofiske og religiøse standpunkter, ligesom den beskriver hans samfundsmæssige engagement og politiske holdninger. *Aarhus Universitetsforlag, 2008, 154 sider, 198 kr.*

HISTORIE

Danmarks krigshistorie 700-1814

Ole Frantzen og Knud. J. V. Jespersen (hovedred.)

Den første samlede fremstilling af Danmarks historie som krigsførende nation. Bogen beskriver, hvordan krig har formet menneske, stat og samfund i Danmark i mere end tusinde år. Værket handler om krigenes årsager og konsekvenser i et udenrigs- og sikkerhedspolitisk perspektiv – og om nogle af de kriser, der nær var blevet til krig. Bogen består af to bind. *Gads Forlag, 2008, 640 sider, 599 kr.*

KUNST

Palle Nielsen. Orpheus og Eurydike og andre værker

Signe Jacobsen (red.)
En dobbeltsproget (dansk- engelsk) bog om museets store samling af Palle Nielsens værker med "Orpheus og Eurydike. Første Del" som omdrejningspunkt. Udkommer

samtidig med udstillingen, der kan ses på Vejle Kunstmuseum fra den 10. januar til den 22. marts. *Vejle Kunstmuseum, 2008 124 sider, 200 kr.*

PSYKOLOGI

Mor er den klogeste

Katherine Ellison

Mor er den klogeste! ... Kan det virkelig være rigtigt? Selvfølgelig går verdens mødre ikke rundt og er klogere end alle andre. Men nyere forskning viser faktisk, at hjernen gennemgår en positiv udvikling under graviditet og barsel. Denne medrivende og underholdende bog giver et tiltrængt opgør med myten om "ammehjerne". *Det Schønbergske Forlag, 2008, 296 sider, 249 kr.*

PÆDAGOGIK

Det var ikke min skyld

Ann Heberlein

De findes alle vegne, mennesker som ikke tør tage ansvar. Som altid hurtigt finder nogle at give skylden, samfundet, chefen, forældrene, for hvis skyld er det egentlig, at ægte-kabet forliste, at jeg blev arbejdsløs, mobber eller er overvægtig? Vi må blive meget bedre til at tage ansvar og ikke være bange for at blande

os kritisere og samarbejde. *Det Schønbergske Forlag, 2008, 176 sider, 199 kr.*

SAMTIDSHISTORIE

Kinas Eksperimenter – reformer og stormagtstatus?

Clemens Stubbe Østergaard
Måske er det størrelsen, der gør Kina til paradoksernes land; måske er det den lange historie. Men allermest er det vel den særlige "indhente"-situation, landet befinder sig i. Alting går så hurtigt, at det nye er der, før det gamle er væk; fænomenerne eksisterer sideløbende, og folks hoveder kan slet ikke følge med. Udviklingen er ujævn, som en kapitalistisk udvikling nu engang er. *Forlaget Columbus, 2008, 160 sider, 174 kr.*

VIDENSKABSTEORI

Filologi og Humaniora, Symposium i anledning af Det Filologisk-Historiske Samfunds 150-års-jubilæum

Mogens Herman Hansen (red.)
Antologiens bidrag behandler forskellige aspekter af den humanistiske forskning i Danmark fra midten af det 19. århundrede og til vore dage. De er alle knyttet til Det Filologisk-historiske Samfund og spredt sig over områderne filologi, historie, kunsthistorie, metode, videnskabsfilosofi samt spørgsmålet om humanioras berettigelse. *Museum Tusulanums Forlag, 2008, 144 sider, 148 kr.*

nu har alle råd til en lapning

På CSC KAN BÅDE tillidsmand og overenskomst fejre 25-års-jubilæum.

af Lisbeth Ammitzbøll · la@dm.dk foto: Line Reeh

“Er du nu sikker på, at du kan betale?”, spørger cykelsmeden forsigtigt, da Frederik Dehlholm for over 25 år siden afleverer sin cykel til lapning.

Samme morgen har dagbladet Politiken på forsiden bragt et foto af den unge cand.mag. i filosofi og historie under overskriften: “Slave af sin gæld resten af livet”. Bekymrende nyt, mener cykelsmeden.

Andre læser med endnu større interesse artiklen om den vrede cand.mag., der kræver rentetilskud, gældssanering og kurser i edb for ledige akademikere.

“Nogle medarbejdere bad mig sende en uopfordret ansøgning, og lidt senere blev jeg ansat”, fortæller Frederik Dehlholm, der ad den vej bliver rekrutteret til faglig kamp på det daværende Datacentralen.

Kollegerne havde set rigtigt.

Få år senere får AC-klubben sin første overenskomst. Ingeniørerne vil ikke være med, men virksomhedens øvrige akademikere slutter op om magistrernes tillidsmand. Dengang var de 20 i klubben. I dag er de 100.

Tryggere vilkår

Få år senere kæmper medarbejderne sig frem til en tryghedsaftale på CSC.

Aftalen indebærer en gradvis optrapning af opsigelsesvarslets længde under massefyringer. Varslet er på 23 måneder for medarbejdere, der gennem et halvt arbejdsliv har brugt deres tid og engagement til virksomhedens fordel. Aftalen skal forhindre, at ledelsen kan råbe “massefyring” i tide og utide og fyre de medarbejdere, som af den ene eller den anden grund ikke er i kridthuset.

“Ledelsen kan skille sig af med ansatte, der ikke løser deres opgaver, men aftalen motiverer ledelsen til at begrænse antallet af massefyringer. I mange amerikanske firmaer fyrer man helt rutinemæssigt 10 pct. af medarbejderne hvert år og ansætter

nye. Den metode vil være meget kostbar hos os”, forklarer Frederik Dehlholm.

Han understreger, at sejrene kun er vundet i kraft af det gode sammenhold i AC-klubben, hvor der både er kampgejst og et godt socialt liv.

Sejre skal forsvares

Til sejrene på CSC hører også forbedrede barselsvilkår, ekstra omsorgsdage og en uges ret til uddannelse efter eget valg for 5.000 kr.

Alligevel er der også i dag fortsat behov for faglig kamp på den amerikanskejede virksomhed, mener Dehlholm.

“Tempoet er blevet hårdere. Mange kolleger er desværre gået ned med stress. Desuden forsøger ledelsen ofte at indføre amerikansk arbejdskultur på områder, hvor den er uforenelig med dansk kultur”.

Selv tidligere sejre skal ofte generobres.

“Lønskalaen har været under pres de sidste 20 år. Vi må kæmpe indædt for at beholde den, hver eneste gang overenskomsten skal fornyes. I den forstand er det en stor mundfuld at være tillidsmand på CSC, for der er aldrig ro om løn og arbejdsvilkår”, siger Frederik Dehlholm, der også er formand for DM Privat.

Den omstridte lønskala er vokset støt. I dag når en akademiker efter 15 år i CSC op på sin slutløn, der ligger pænt over 60.000 kr. om måneden. Cykelsmeden behøver ikke længere at bekymre sig.

Frederik Dehlholm kan fejre 25 år som tillidsrepræsentant på CSC.

Bent Flyvbjerg, 56 år

Fra professor i planlægning og forskningsleder ved Aalborg Universitet til professor og forskningsleder ved Oxford Universitets nye forskningscenter for styring af megaprojekter.

Karriere:

Ansæt ved Aalborg Universitet fra 1979, professor fra 1993. Desuden professor ved Delft University of Technology fra 2006. Gæsteforsker ved University of California, Harvard University og Europauniversitetet i Firenze. Rådgiver og planlægger for ministerier, styrelser, kommuner og private virksomheder i Skandinavien, Afrika, Asien og Sydøst-Asien.

Uddannelse:

Cand.scient. i geografi og økonomi, Aarhus Universitet 1979. Ph.d. fra Aarhus Universitet og University of California 1985, dr.techn. Aalborg Universitet 1991, dr.scient. Aalborg Universitet 2007.

Du sagde ikke ja til jobtilbuddet fra University of Oxford, første gang du fik det. Hvorfor ikke?

Jeg er meget glad for at være på Aalborg Universitet, og jeg havde ikke tænkt mig, jeg skulle andre steder hen. Jeg har derfor haft for vane at sige nej til de tilbud, jeg

har fået. Men Oxford tog ikke et nej for et nej og blev ved med at lokke med ting, som en forsker godt kan lide.

Hvad fik dig til at skifte mening?

Jeg synes, vi i Danmark spilder alt for meget tid på forskningsansøgninger. Det er der stor forståelse for på Oxford, og det lokede, at de sagde "her er pengene – du skal bruge dem, ikke søge dem". Jeg kunne også mærke, at de på Oxford virkelig er indstillet på at prioritere mit forskningsområde højt. Det bliver det første forskningscenter i verden inden for det område. Med et skævt grin kan jeg konstatere, at det er dejligt, at et universitet er så klarsynet, at det prioriterer netop det, jeg brænder for. Og så tæller det også, at jeg skal være med til at bygge det nye forskningscenter op som leder for det.

Hvad glæder du dig mest til ved dit nye job?

To ting. Dels at få flere ressourcer til min forskning, og dels at udvide forskningen til at omfatte andre megaprojekter end dem, jeg arbejder med nu. Det bliver spændende at se på fx OL eller it-projekter. Der er enorme problemer på it-området, og det har jeg kunnet se i årevis, men jeg har ikke haft tid og andre ressourcer til at tage mig af det. Enhver borger ved, at it-projekter nogle gange ender med at koste en masse, uden at man får ret meget ud af det, og det bliver sjovt at se nærmere på. I Danmark

har vi været nødt til at begrænse os til infrastruktur-projekter, fordi ressourcerne ikke har været til mere.

Hvordan har du det med at flytte til Oxford?

Det bliver spændende, men også underligt, for jeg har boet 26 år i den samme bolig. Jeg er ydmygt afventende over for, hvordan det vil være. Jeg tager det som en oplevelse og er glad for, at der bliver rusket lidt op i mig. Det har jeg oplevet som sundt de gange, hvor jeg har været på langvarige forskningsophold i udlandet.

Du vil bevare forbindelsen til din afdeling på Aalborg Universitet – hvorfor?

Jeg har nogle rigtig gode kolleger i Aalborg, som jeg har arbejdet sammen med i mange år, og dem vil jeg gerne fortsætte samarbejdet med. Men det er i høj grad også, fordi det ville være et fagligt tab at stoppe samarbejdet. Vi har allerede søgt og fået midler til at skabe et samarbejde på området mellem Aalborg og Oxford.

Har du et umiddelbart succeskriterium i jobbet?

Sådan tænker jeg ikke. Jeg står bare op hver morgen og prøver at gøre mit arbejde bedre, end jeg gjorde i går. Det har jeg fundet ud af virker godt. Jeg tænker ikke i mål og planer.

jobsektion

Stillinger

Forbered dig, inden du går til jobsamtale og siger ja til dit nye job

Løn og ansættelsesvilkår kan være meget forskellige fra område til område og fra stilling til stilling. Kontakt derfor altid DM

for at få råd og vejledning, inden du går til jobsamtale, og inden du siger ja til jobbet.

Husk også, at DM tilbyder karriererådgivning og feedback på ansøgning og CV.

Find råd, vejledning, lønstatistikker, kontaktoplysninger og meget mere på DM's hjemmeside www.dm.dk.

Foto: STEFAN KAI NIELSEN

SORTERET MAGASINPOST ID-nr. 41032:

Al henvendelse; DM, magisterbladet@dm.dk, Tlf: 38 15 66 00

 FORSKNINGSBASERET EFTERUDDANNELSE
- INTENSIVE SOMMERSKOLEKURSER

SOMMERSKOLE 2009

2009 UDBYDES 5-DAGES KURSER INDEN FOR FØLGENDE TEMAER:

- FINANSIERING OG ØKONOMI
- MENNESKER OG ORGANISATION
- MARKEDSFØRING, SALG OG INDKØB
- IT OG VIDENSHÅNDTERING
- INNOVATION OG STRATEGI
- VIDENDELING, INNOVATION OG LEDELSE

AFVIKLES I UGE 33 - DEN 10. - 14. AUGUST OG UGE 34 - DEN 17. - 21. AUGUST.

BESTIL BROCHUREN OG LÆS MERE PÅ WWW.SOMMERSKOLE.DK ELLER KONTAKT SOMMERSKOLESEKRETARIATET TLF. 3815 2051

Copenhagen Business School
HANDELSHØJSKOLENS EFTERUDDANNELSESCENTER